

Takurda-o Burus o wu gene yan-dor Yeṣo n-me bo-o o-Roma

Rem-se ro n-me à:

M-zante un hi-de ut-ma ne 1:1-17

Hun-ṅe ye un hono o-dak conog gwu 1:18—
3:20

Cow-yo Shir yo un gwu 3:21—4:25

Hog-m pu-mo n-me un Kiristi 5:1—8:39

Zonge-to Shir mosse un Ya-o-Isra ne 9:1—11:36

She'et-de un ko-yan-dor Yeṣo 12:1—15:13

M-tige un gas-ur Burus ne de un hi un de un
wu 15:14—16:27

Ur-gas

¹ Me, Burus, wan-guw-m **Kiristi*** Yeṣo, genbe ka takurda-o. Shir ak me ko-yan-Tɔm Yeṣo remen um ko'otté **Ma-to m-Rerem** to un wu. ² Ka **Ma-to m-Rerem** to, to Shir surte o-nu cin n-ga à, to yan-rwor un Ma-to Shir zee un Takurda-o Shir o un ba m-kukop à. ³ Ka **Ma-to m-Rerem** to, to un Wà un wu to, wu rwuune so un baag-o ko-Gwomo **Dawuda** à, be-de un mat-o o-wur. ⁴ Amba un koob-de un kukop-mo un wu, **Kukt-o Shir** kututu na ur-beeb ne unze, Yeṣo **Wà-wu Shir** wu remen wu inute ut-marimar. Yeṣo **Kiristi**, wu ro Wan-Koyan na. ⁵ Remen yo Yeṣo nome me à, Shir ya'ag me m-yar un o-cow yo um waragte ko-yan-Tɔm **Yeṣo**, wan-ko'ot un Ma-to

* **Bɔr-o gaan:1** 1:1 Wu Shir daagne à.

un wu. Wu un nom kaane remen hun-ne kap ye un dak-ut-dak, hono o-dak ye sheret un wu, komo ye nome wu o-dorotte. ⁶ No ma, no mosse un hun-ne ye un Shir daagne à ye she'ete kang-o gaan un Yeso **Kiristi** ne.

⁷ Ka takurda-o, o ma no o myet yan-dor-ye ro un bo-o o-**Roma** à:

Shir waste un no ne. Wu degsu no, no waragte hun-ne ye un wu. Me us-kon Shir Tato na un Yeso **Kiristi**, Wan-Koyan na wu 'ye no gwugwu-mo ur-hur un yar-mo un wu ne.

Kon-se ur-bongon

⁸ Ur-takan, um bomog Shir re un jin-ur Yeso **Kiristi** rem no kap, remen hono o-dak hun-ne ro un m-hoge un ma-to un sher-m no. ⁹ Shir, wu me un guw-mo un wu un hur-ur gaan un ko'ot un **Ma-to m-Rerem** to un Wa un wu Yeso à, wu ro wan-swo-us re, wu hyeneste bo me us-kon koyanda rem no à. ¹⁰ Me us-kon koyanda, Shir 'ye me o-cow um habute be-ur no, urege Shir conog.

¹¹ Me un reeb-o um hyenet no, bo um he no m-gu un yar-mo Shir ya'asu me à, remen no bo'osute un yo no shere à. ¹² Rii-yo um cone m-zee à, um conog um do no jaab-o ut-men un sher-m no, komo um conog no do me jaab-o ut-men be-de un sher-m re. ¹³ Or re ne, um conog no nep um sengute deen um habute be-ur no. Amba me kum o-cow á. Um ro conog um guut no bo sher-m no he m-do m-'wons be-ur **Kiristi** à. Um ro

conog m-gu no, um bo'ose un rem-se Shir, bo um gu'e hun-ņe un to ken be-to à.†

14 Me m-hoge un hur un de nu-se un hun-ņe kap ro un hi un de, ya-n-me ut-bo un ya-us-riib ne, ya-us-nap un ya-ba-us-nap ne. 15 Q rwo'e um ro cunte m-ko'otu no **Ma-to m-Rerem** no yan-bo-o o-Roma.

Beeb-de un ma-ut Yeso

16 Me un hoge un 'e-mo un rwor un **Ma-to m-Rerem** á. Me un zee kaane remen to ro na m-kute un beeb-de Shir. Ka beeb-de de ro un gwu-o un myet ye shere be-de un wu à, **Yahuda**-ņe ur-takan, ka da-de ye ro **Yahuda**-ņe á.‡ 17 Ka **Ma-to m-Rerem** to kututu na bo hun-ņe he m-warag kashi be-de un Shir à. A cire m-sher be-de Shir, a komuru komo m-sher be-de un Shir. Bo Ma-to Shir zee à, “Net kashi wua kum hog remen wu shereg be-de un Shir.”§

Hun-ņe myet ba'asute

18 Ryaab-se Shir rwunte cas cir-mo n-ton remen yan-men-ut jaas-to un rii-to un ba ur-bon to hun-ņe ro m-nom ne à. Ye hokte o-nip un men-ut jaas-to to un ye. 19 Depete ye nep myet rii-yo ro yo Shir à, remen Shir kututu ye yo cas. 20 Cin da-o Shir nome hono o-dak à, rem-se Shir, se a m-hyan un yish á, beeb-de un wu de ba m-ta, un bo wu ro ne à, cas a ro se m-hyan be-de un rii-to Shir nome à a to m-nap. Net rott be-de m-ru á.

† **Bȳr-o gaan:13** 1:13 Hyen komo: Seng 19:21. ‡ **Bȳr-o gaan:16** 1:16 Hyen komo: Mark 8:38. § **Bȳr-o gaan:17** 1:17 Hyen komo: Haba 2:4.

21 Ye nepste Shir, amba ye ro wu m-'ya un sekmō depe á, ye ro wu m-bom á. Remen ye nomog kaane, barag-se un ye warag o-hwaa, hur-de un ye, komo shiishe de rowe o-comb.* 22 Ye ro m-hyan un hi un de un ye ya-us-weer amba ne raag-mō ye rotte. 23 Otte ye ya'as m-seps be-de Shir wu un ba ur-kom à, ye senguru us-toog un rii-to net nome à. Ka rem-se net shabe à, untun sha-mō un net, un sha-mō un yege-no ne, ut-gut ne, un rii-ye ro ut-kurub ne à. Myet ka rem-se ro m-ta.†

24 Remen kaane, Shir yaguru ye, ye nomuru rii-yo hur-de un ye cone à, ye nomuru saw-to m-'e un wur-ut or un ye ne. 25 Ye yaguru Shir wu o-nip, ye bopuru ut-bo. Ye ma'asu m-kwukte un ya'asu m-guw ne be-de un rii-to Shir nome à, amba ye yage Shir wu nome koyan à, wu a he ur-bongon de un ba m-ta à, **amin**.

26 Remen kaane, Shir yaguru ye. Ye nomot rii-yo ye cone à yo m-'e. Ne'a-ne ye un ye yaguru rew-mō ut-ge bō a wete à. Ye senguru nom un rii-yo a 'wosse á. Ne'a-ne ro m-rew un or un ye ne ne'a-ne. 27 Campo-ne komo ye yaguru rew-mō ut-ge un ne'a-ne ne bō a wete à. Ye senguru con-to un hi un de un ye, campo-ne ro m-rew un or un ye ne campo-ne. Remen kaane o hante a ye'et ye ur-kooob de rekse hond hond un **ba'as-de** un ye ne à.

28 Bō ye yage nap un Shir à, Shir yaguru ye, ye he'eburu un barag-se o-hwaa, ye sengute nom un rii-yo depe á.

* **Bor-o gaan:21** 1:21 Hyen komo: Apis 4:17-18. † **Bor-o gaan:23** 1:23 Hyen komo: Kara 4:16-18.

29 Ye shiishe ȳn nȳm ȳn mȳn-ȳt jaas-to
koyanda.

Ye rȳ ȳn nome hun-ņe rem-ȳs yȳ-se.

Ye peneg o-sȳub.

Ye m-nȳm ȳn rem-se he naas ȳn hur-de ȳn net
à.

Ye peneg ȳr-shoob.

Ye rȳ ȳn hoom ȳn hun-ņe.

Ye peneg ȳt-ween.

Ye m-raks ȳn hun-ņe.

Ye rȳ ȳn ess ȳn net ȳr-hur.

Ye rȳ ȳt-we.

30 Ye rȳ ȳn m-ti ȳn jin-to ȳn hun-ņe.

Ye yagurȳ Shir.

Ye jiite yo'og-o ȳn hun-ņe.

Ye jiite m-gwȳn.

Ye peneg ȳs-sȳs.

Barag-se ȳn ye yȳ-se se.

Ye rȳ ȳn koȳb-de o-dȳrotte o ȳn ye mate ye à.

31 Ye rȳt ȳr-hi á.

Ye m-shoos ȳn ma-to ye sȳrte o-nu á.

Ye m-was kȳ hyan ȳn 'wȳn-de ȳn hun-ņe á.

32 Ye nepste jind-o Shir zeeg myet net-wȳ nome
gȳn ka saw-to à, wȳ wȳog m-mar. Amba ye rȳ
senge-mȳ ȳn nȳm ȳn rii-yo ba ȳr-bon, ka ye rȳ
m-nȳm kaane komo à, ye rȳ ye m-do'e jaab-o ȳt-
men ȳn rii-yo ba ȳr-bon.

Bȳr-ȳs yoor

Shir rȳ ȳn m-piish ȳt-ma hond hond

¹ ¿Or re, wȳ ȳn hyan ȳn **ba'as**-ȳr or ru ne?
Wȳt be-de m-ru á. Wȳ ȳn piishe ȳn hun-ņe ȳt-
ma komo wȳ m-nȳm ȳn rii-yo ká hun-ņe ye rȳ

m-nom à, hi ʉn du wɔ m-hɔ.* 2 Te nepste piish ʉt-ma tɔ Shir hond hond ɔ be-de ʉn ye rɔ m-nom ʉn gɔn ká rem-se o-saa se à. 3 Wɔ ʉn piishe hun-ṅe ʉt-ma. Wɔ mat-de ʉn net, wɔ wɔ rɔ m-nom ʉn gɔn ká rem-se wɔ ken wɔ rɔ m-nom à, ¿Wɔ m-hyan o zee Shir a 'ye wɔ ʉr-koob á? 4 ¿Kɔ de wɔ ʉn gini ʉn caari-mɔ ʉn yar-mɔ Shir ʉn 'wɔn-de ʉn wɔ ne, ʉn mɔ ʉn hur-de ʉn wɔ ne? Nap ʉnze Shir ʉn kute wɔ 'wɔn-de ʉn wɔ remen o waktunté o muʉn be-de ʉn wɔ.

5 Amba remen cikt ʉn du ʉn koob-de ʉn waktune-m ru ne be-de Shir, wɔ ʉn egne ʉn hi ʉn du ryaab-se Shir. ʉn hɔ-de ryaab-se Shir, wɔa kute hun-ṅe kashi ʉn piish ʉt-ma cas cas. 6 Shir “a top kɔ wɔ ke net-wɔ hond hond ʉn gɔn senge-mɔ wɔ nome à.”† 7 Shir a 'ye hun-ṅe hoog-ɔ ʉn ba m-ta ye mɔ'e ʉr-hur ʉn senge-mɔ ʉn nom ʉn rii-yo ʉr-bon à, ye rɔ ʉn saktɔ-ɔ ʉn kum m-seps, m-sek ne, ʉn hoog-ɔ ba m-ta ne. 8 ʉn cen ɔ ye ken hun-ṅe ye rɔ ʉn con-to ʉr-hi ne, ye yage o-nip à, ye rɔ ʉn nom ʉn rem-se ʉn ba ʉr-bon, ryaab-se Shir rɔ ʉn hi-de ʉn ye, komo yea sɔ ʉr-koob deen. 9 Swɔ ʉr-koob ʉn tuk-mɔ ʉt-men ne rɔ ʉn 'er-de ʉn kɔ wɔ ke net-wɔ wan-nom ʉn men-ʉt jaas-to, ʉr-takan be-de ʉn **Yahuda**-ne, ka da-de, ye rɔ **Yahuda**-ne á. 10 Amba Shir a 'ye kɔ wɔ ke wɔ rɔ m-nom ʉn senge-mɔ ʉr-bon à, m-seps, m-sek ne, ʉn gwugwu-mɔ ʉr-hur ne. Wɔa nom yo ka, ʉr-takan **Yahuda**-ne, ka da-de, ye rɔ **Yahuda**-ne á. 11 Remen Shir rott m-koos á.‡

* **Bɔr-ʉs yoor:1** 2:1 Hyen komo: Mati 7:1; Ruka 6:37. † **Bɔr-ʉs yoor:6** 2:6 Hyen komo: Bɔng 62:12; Swɔɔ 24:12. ‡ **Bɔr-ʉs yoor:11** 2:11 Hyen komo: Kara 10:17.

12 Kap ye ṅome **ur-ba'as** rii-yo **karamsa-o Mosa** woṅte à, Shir a piishe ye ut-ma ba o-**karamsa**. Ye ṅome komo **ur-ba'as** un neps un **karamsa-o Mosa** à, n-te un **karamsa-o Mosa**, Shir he ye piishe ut-ma. 13 Shir a hyen hun-ṅe kashi remen ye hogute o-**karamsa** á, amba se ye ṅomog o-dorotte o un yo **karamsa-o** zee à. 14 Ye ro **Yahuda-ṅe** á, ye rott o-**karamsa** á, amba da-o ye ṅome yo **karamsa-o** zee à, barag-se un hur-de un ye ro ye m-kute rii-yo ur-bon un yo un ba ur-bon ṅe, ko de yette **karamsa-o Mosa** á. 15 Senge-mo un ye kutute ye unze ye ro o-**karamsa** ṅe gense un hur-de un ye. Da-o ye ṅome rii-yo un ba ur-bon, hur-de un ye naasuru, amba ye ṅome rii-yo ur-bon ye ro un hoge o-zak. 16 Remen kaane, bo ka **Ma-to m-Rerem** to me m-rwor zee à, kaane he m-warag un ho-de Shir he piishe un hun-ṅe ut-ma à, n-me un Yeso **Kiristi**. Shir a piishe hun-ṅe ut-ma, myet un barag-se ye ṅome wukusse à.

Yahuda-ṅe un karamsa-o Mosa ṅe

17 M-moka me un yo ken rii-yo ṅe ye wo m-gene à. Wo m-aag un hi un du ko-**Yahuda**. Wo m-wons un **karamsa-o Mosa**. Wo komo m-gwon un she'et un du un Shir ṅe. 18 Wo m-zee o nepste yo Shir cone à. Komo wo m-daag un yo ro hond hond à remen o nepste o-**karamsa**. 19 O nepste jip unze wo he neken po-ṅe o-ko, wo m-dek untun wo ro m-cucas be-de un ye ro o-comb à. 20 Wo m-dek wo ro wan-yoose un raag-ṅe, un yakar-ṅe, remen o nepse **karamsa-o Mosa** shiishe o ro us-nap ṅe, o-nip ṅe. 21 Wo wan un

yoose ʉn ye ken ye, ʉwoa yoose hi ʉn du? Wɔ wu rɔ m-kɔ'ot unze hun-ṅe hiw ʉr-hyow á. Wɔ, ʉwo ʉr-hyow á? ²² Wɔ wu rɔ m-zee net nom o-ás á, wɔ, ʉwo m-nom ʉn rii-yo o-ás á? Wɔ wu cone m-gir á. Wɔ, ʉwo m-hiw ʉr-hyow ʉn pyo-o m-gir? ²³ Wɔ wu rɔ m-gwon ʉn **karamsa-o Mosa** à. Amba wɔ m-naas ʉn jin-de Shir be-de ʉn koob-de o-dorotte o **karamsa**. ²⁴ Ma-to Shir zeeḡ, “Hun-ṅe rɔ ʉn yo'og ʉn jin-de Shir kɔ kene remen she'et-de ʉn men-ʉt jaas-to-ʉt no.”§

²⁵ ʉreḡe o dorute o-**karamsa**, **kɔ**-ʉr a gu wɔ, amba ʉreḡe wɔ m-dore yo **karamsa-o** zee á, kɔ de a kɔ wɔ à, Shir a hyen wɔ ba ʉr-kɔ. ²⁶ ʉreḡe ye rɔ ba ʉr-**kɔ** á, rɔ m-dore ʉn yo **karamsa-o** zee à, Shir a dek ye ʉntun ye rɔ ʉr-kɔ ne à. ²⁷ Ye rɔ ba ʉr-kɔ o-wur á, amba ye rɔ m-dore ʉn yo **karamsa-o** zee a nom à, yea piishe wɔ ʉt-ma. Wɔ wu rɔ o-**karamsa** ne gense à, wu rɔ ʉr-kɔ ne à, amba wɔ ʉn koob-de o-dorotte ʉn **karamsa-o** Shir.

²⁸ Remen ko-**Yahuda** jip ba net-wu, wu rɔ ko-**Yahuda** o-wur cot á. Komo kɔ-de o-nip ba de o-wur de á, kɔ kups o-ka á. ²⁹ Ko-**Yahuda**-wu o-nip hur-de ʉn wu rɔ tete ʉn Shir ne. **Kukt-o Shir** o rɔ ʉn m-ja'as ʉn hur-de ʉn net. Shir-ye rɔ wu m-bom, yanze net á. **Karamsa-o** rɔ m-ja'as ʉn hur-de ʉn net á.*

Bɔr-ʉs tet

Koyanda Shir rɔ ʉn nom

§ **Bɔr-ʉs yoor:24** 2:24 Hyen komo: Isha 52:5 (ʉt-Girik); Izik 36:22. * **Bɔr-ʉs yoor:29** 2:29 Hyen komo: Kara 30:6.

ųn yo wų zee wųa nom à

¹ ¿ųn yan-**Yahuda**-ņe jiishe ye rȳ **Yahuda**-ņe á? ¿Yan yo net he m-kum ųrege a **koog** wų? ² Rii rȳ kȳn hun-ņe ųn kȳ yo ke bų-yo! ųr-takan, be-de ųn **Yahuda**-ņe Shir bȳpse Ma-tȳ ųn wų.

³ Amba ye ken **Yahuda**-ņe ye, ye sher ųn Ma-tȳ ųn wų á. Myet ųn kaane ņe, ȳa rų Shir yagute ess ųn swȳr o-nu ȳ ųn wų á. ⁴ Cȳw-yo ųn kaane rȳ kȳn á! Shir wa-o-nip-wų kȳ hun-ņe myet warag ya-ųt-bȳ, bȳ ko-Gwȳmo **Dawuda** rųre Shir ųn Ma-tȳ Shir à:

“Hun-ņe a hyan ȳ ka, ma-ųt ru shiig o-nip,

o warag komo o-keeg a piishe ma-ųt ru.”*

⁵ Amba, ye ken ye a zee, “Ba'as-ųt na nȳmog ųr-bon, remen tȳ rȳwȳ'og hun-ņe hyenet bȳ Shir rȳ kashi à m-mȳka. ¿Ba'as-de Shir nome ųs-ryaab ųn na ņe wų 'ye na ųr-kȳob?” Raag-mȳ a cite kaane. ⁶ Kaane ȳ á kȳ hiin! ųrege Shir rȳ kashi á ¿re ņe wų he m-nȳm wų piishite hun-ņe ųt-ma hȳno o-dak? ⁷ Wų ken wųa hoks m-zee, “ųrege bȳ-ųt re mȳsse **ųr-ba'as** ņe rȳwȳ'og a nept nip-ȳ Shir cas, ka **ba'as-de** warag komo rii-yo ųn 'ya ųn Shir m-seps, ¿remen yan ȳ ņe har m-mȳka Shir hette me piishe ųt-ma ųnze me ko-wa-**ųr-ba'as** wų?” ⁸ Ye ken hun-ņe ye weeg na, ye rurute kȳ wų ke ųnze a zee, “Dȳ nȳ ųt-**ba'as** remen Shir kumut m-sek ųt-mȳȳr ņe!” Amba Shir kashi-wų, wųa piishi ye ųt-ma hond hond.

Yatt-wų rȳ kashi ųn net be-de Shir á

⁹ ¿Yan tȳ ņe a he m-zee? ¿Na **Yahuda**-ņe a ųn jiish ȳ ka ye rȳ **Yahuda**-ņe á? Ay! Kȳ hiin! ųn

* **Bȳr-ųs tet:4** 3:4 Hyen komo: Bȳng 51:4 (ųt-Girik).

Yahuda-ne un ye ro **Yahuda**-ne á, myet ragaan ye ro remen beeb-de **ur-ba'as** ro un gwomo-ut na. ¹⁰ Gense to ro bo Ma-to Shir zee à:

“Kashi un net ro kon á, ko wan-gaan,

¹¹ yatt-wu ro us-nap ne á.

Yatt-wu ro un hoob-o un Shir á.

¹² Hun-ne myet yagute bu-yo Shir, ye waragte hwaa.

Yatt-wu ro un nom un kashi un rii á,
ko wan-gaan.”†

¹³ “Nu-o un ye ya o ro sa o zee saag-o ro tikshisse à,

Rem-de un ye shiig ut-bo zak zak,”‡

“Ma-to un ye sa o zee raab-mo un hwo,”§

¹⁴ “Nu-se un ye shiig un ma-ut yo-to,
ut-reeb ne.”*

¹⁵ “Ye un jime m-ho un net á.

¹⁶ Ko kene ye neke se ye sabursute rii,
komo ye ru hun-ne tuk-mo ut-men.

¹⁷ Ye nap bo a he m-she'et un gwugwu-mo ur-hur ne á.”†

¹⁸ “Ye un gyer-o un Shir á, ko hiin.”‡

¹⁹ M-moka a nepste myet yo **karamsa**-o zee à, a un gen rem na **Yahuda**-ne ye Shir ya'ase o-**karamsa** à. Wu un ya'as o bo hun-ne a kum keer-de m-ru ye nome rii-yo un ba ur-bon á. Un

† **Bor-us tet:12** 3:10-12 Hyen komo: Bong 14:1-3; 53:1-3 (ut-Girik); Ko'q 7:20. ‡ **Bor-us tet:13** 3:13 Hyen komo: Bong 5:9 (ut-Girik). § **Bor-us tet:13** 3:13 Hyen komo: Bong 140:3.

* **Bor-us tet:14** 3:14 Hyen komo: Bong 10:7 (ut-Girik).

† **Bor-us tet:17** 3:15-17 Hyen komo: Isha 59:7-8. ‡ **Bor-us tet:18** 3:18 Hyen komo: Bong 36:1.

kaane ɔ Shir he piishe ɔn hun-ne hon o-da ɔt-ma. ²⁰ Remen yatt-wu Shir he m-hyan kashi ba **ur-ba'as** ɔn co-ɔ ɔn wu á, remen dorotte-ɔ ɔn yo **karamsa**-o zee à. Yo **karamsa**-o wo m-nom à yo ro kute ɔn hun-ne **ba'as-de** ɔn ye. §

*Cow-yo Shir ro ɔn hongse
ɔn hun-ne be-de ɔn wu à*

²¹ Amba m-moka a kututu na yo ken cow-yo a hette m-warag kashi ɔn hun-ne be-de Shir à. Bo ma-to Shir kutu na gense ɔn **karamsa**-o **Mosa**, ɔn yo yan-rwor ɔn ma-to Shir rworɛ ne à. Cow-yo o-**karamsa** yo á. ²² Shir sokste **ba'as-to** ɔn ko wu ke wu shere ɔn yo Yeso **Kiristi** nome remen wu à. Shir rott m-koos á.* ²³ Hun-ne myet ba'asute, ye nomog m-pupa ɔn seps-mo Shir ne. ²⁴ Amba myet ɔn kaane ne Shir ya'ag na yar-mo ɔn wu hur-ur gaan. Wu ɔn nom kaane ɔn bu-o **Kiristi** Yeso, bo wu rure na be-de swor ur-koob ɔn na de ɔt-**ba'as**. ²⁵ Shir ɔn ya'as Yeso ur-**seke** remen **ur-ba'as**. A muutte hun-ne ba **ur-ba'as** be-de Shir da-ɔ ye shere unze Yeso sekete hog-ɔ ɔn wu ɔn bu-yo ɔn wuɔs ɔn hyo-mo† ɔn wu à. Ka **seke**-de kutute unze Shir rott m-koos á da-ɔ wu yage ka ye nome **ur-ba'as** n-ga piishe ɔt-ma á, ²⁶ remen wu kutute na kashi-wu ro. ɔn kaane, a nep Shir kashi-wu komo myet wu shere ɔn Yeso à, wua warag kashi ɔn net.

§ **Bor-ɔs tet:20** 3:20 Hyen komo: Bɔng 143:2; Gara 2:16.

* **Bor-ɔs tet:22** 3:22 Hyen komo: Gara 2:16. † **Bor-ɔs tet:25** 3:25 Ka gom-to to ro na muut m-jim remen a bakste unze n-ton o-akwati ɔ swor o-nu ɔ Shir. Yan-Cow be-de ɔn kon-se Shir ro wuɔs m-hyo n-ton o-gaan cot ko ɔ ke hak-ɔ.

27 Yatt-yo a hette ʉs-ses á! ¿A nom ʉs-ses remen a nomote o-**karamsa** o-dorotte? Ay! Amba Shir so'oste **ba'as**-ʉt na remen a shereg. 28 A nep Shir rɔ m-hyan ʉn hun-ne ʉntʉn kashi-ye remen sher-mo ʉn ye cot, yanze remen dorotte-o o-**karamsa** á. 29 Shir-o ʉn **Yahuda**-ne ye cot á. ¿Wu rɔ ka Shir o ʉn hun-ne kap? Eba, wu rɔ Shir ye ʉn hun-ne kap. 30 Shir gaan ye, wu rɔ ʉn muut ʉn **Yahuda**-ne tete be-de ʉn wu remen sher-mo ʉn ye. Wu rɔ komo m-muut ʉn ye rɔ **Yahuda**-ne á tete be-de ʉn wu remen sher-mo ʉn ye.‡ 31 ¿A muut o-**karamsa** hwaa remen a shereg o-nip? Ko hiin, ʉn suge-de ʉn kaane ma, te nepste jip ʉnze **karamsa**-o rɔ ʉr-bon ne.

Bɔr-ʉs nass

Sher-m Ibrahi

1 ¿Ya a he m-zee ne mosse ʉn **Ibrahi** ne, ko-yan-ga'e na, ʉn ma-to m-sher? 2 Urege Shir hyanag **Ibrahi** kashi ʉn net-wu, **Ibrahi** kumug rii-yo ʉn uk o-cin, amba yanze be-de Shir á. 3 Ma-to Shir zee, "**Ibrahi** shereg be-de Shir, o rwo'e Shir egt wu kashi ʉn net."*

4 Wu rɔ ʉn nom ʉn senge-mo ʉn hwor-ye a tope wu à, yar-mo á. Kaane rɔ remen senge-mo ʉn wu mo. 5 Amba Shir rɔ muut ʉn **ya-ur-ba'as** kashi be-de ʉn wu remen sher-mo ʉn ye, yanze remen senge-mo ʉn ye á. 6 ʉn Ma-to Shir, **Dawuda** rworog ma-to ʉn kwum-o rɔ be-de ʉn

‡ **Bɔr-ʉs tet:30** 3:30 Hyen komo: Kara 6:4; Gara 3:20. * **Bɔr-ʉs nass:3** 4:3 Hyen komo: Taka 15:6; Gara 3:6.

ṅet-wu ro kashi be-de Shir à, yanze remen senge-mo ṅet ṅome mo á. **Dawuda** zeeru:

⁷ “Ya-o-kwum-ye, ye a sokse **ba'as-to** un ye à,
Shir a baks un **ba'as-to** un ye ṅe á.

⁸ Wa-o-kwum-wu, wu Yawe a do m-baks
un rii-to un ba ur-bon ṅe, to wu ṅome á.”†

⁹ ¿Yan ka kwum-o, o un **Yahuda**-ṅe o, ye a koḗ
à cot? ¿Ko myet un ye ro **Yahuda**-ṅe á, ye a
koḗ á? Yo te m-zee à, yo ro, “**Ibrahi** shereg be-
de Shir,” o rwo'e a zett “wu kashi un ṅet be-de
Shir.”‡ ¹⁰ ¿O ke da-o ṅe a zee **Ibrahi** kashi un
ṅet be-de Shir? ¿Rii-yo a koot wu o ko se da-o a
koose wu à? Ma-to o-nip to ro rii-yo a koot wu o.

¹¹ Cin ba a ro **koog** wu, Shir goste wu kashi un ṅet
remen **Ibrahi** shereg un wu. Ka **ko**-de ro m-sha,
o-napa ṅe sa o zee sher-mo un wu. Remen kaane,
Ibrahi waragte tato-o ya-m-sher be-de Shir, ye a
esse untun kashi un hun-ṅe à, ko de nomte à a
ko ye á. § ¹² Un kaane, komo **Ibrahi** waragte tato-
o un ye a koḗ, ye shere be-de Shir à. Ba remen
ko-de a ko ye un hond un de á. Amba bo **Ibrahi**
ṅome cin ba a un ko wu à, ye dekuru sha-mo un
sher-m **Ibrahi** mo wu rotte à.

*Swor o-nu o Shir be-de un
hun-ṅe ye shere à*

¹³ Shir sworog o-nu un **Ibrahi** ṅe un baag-o
un wu ṅe unze wua ya'as ye hono o-dak. Ka
sworuru nu-o Shir un nom o ba remen **Ibrahi**
ṅomog o-dorotte o o-**karamsa** á, amba remen
sher-mo un wu be-de Shir. Shir hyanag wu kashi

† **Bor-us nass:8** 4:7-8 Hyen komo: Bong 32:1-2. ‡ **Bor-us
nass:9** 4:9 Hyen komo: Taka 15:6. § **Bor-us nass:11** 4:11
Hyen komo: Taka 17:10.

ṽn net.* 14 Ʋrege yan-dore o-**karamsa** ye a he m-'ya ṽn hōno o-dak, ai sher-mo ṽn net waktute o ka hwaa, komo nu-o Shir swore à o m-zar o.†
15 Shir ro ṽn nom ʊs-ryaab a pesse **karamsa**-o ṽn wu. Amba be-de ro ba o-**karamsa** à, yatt bo a he m-nom a nomot koob-de o-dorotte kané á.

16 Remen kaane, sher-mo ro 'wun-de ut-ma kap. Shir ṽn ya'as na swor o-nu o ṽn wu m-yar, hur-ur gaan. A gokste o, yanze remen a nomog o-dorotte o o-**karamsa** á, amba remen sher-m na untun sher-m **Ibrahi**. **Ibrahi** wu ro tato na kap.‡ 17 Ma-to Shir zeeg, "**Ibrahi** a warag tato-o ṽn hun-ṅe ye ut-dak deen."§ Ka swooru nu-o a hyenuste o cas be-de Shir wu **Ibrahi** shere ṽn wu à. Wu ro ṽn 'ya ṽn margan-ṅe hoog à, gom-to ṽn wu komo to ro ur-beeb ne de ṽn nom ṽn rii-yo rokne á, a hyen yo.

18 Ko de nomte sakt-o **Ibrahi** waragte sa o zee hwaa, kap ṽn kaane ne wu reeg co ṽn sakt-o ṽn wu, komo wu sher har wu warguru tato-o ṽn hun-ṅe ye ut-dak deen. To ka komo kaane Shir ruru wu, unze, "Baag-o ru a nom ut-moor deen."* 19 Sher-m **Ibrahi** mo muun jim á, ko da-o wu woose ʊs-hak o-zungu à [100], wu nepste beeb-de ṽn wu teeste, **Saratu**, ne'a ṽn wu, komo da-o o-mat aragsutu wu.† 20 Amba be-de ṽn swor o-nu o Shir, **Ibrahi** wong hur-de ṽn wu

* **Bor-ʊs nass:13** 4:13 Hyen komo: Taka 17:4-6; 22:17-18; Gara 3:29. † **Bor-ʊs nass:14** 4:14 Hyen komo: Gara 3:18. ‡ **Bor-ʊs nass:16** 4:16 Hyen komo: Gara 3:7. § **Bor-ʊs nass:17** 4:17 Hyen komo: Taka 17:5. * **Bor-ʊs nass:18** 4:18 Hyen komo: Taka 15:5. † **Bor-ʊs nass:19** 4:19 Hyen komo: Taka 17:17.

be-ʉt yoor á. Wʉ doorʉ m-sher be-de Shir, wʉ ya'asurʉ Shir m-seps. ²¹ **Ibrahi** shereg ʉn hur-de ʉn wʉ, ʉnze, Shir a hoks m-shoos ʉn swooru nu-o ʉn wʉ. ²² Remen sher-mo ʉn wʉ, wʉ warguru kashi ʉn net be-de Shir. ²³ Bɔ a gene ʉn Ma-to Shir à, “A zeeru wʉ kashi ʉn net be-de Shir.” Rem **Ibrahi** o cot a gente á. ²⁴ Amba a ʉn gen to ka rem na, na ye Shir he m-muut kashi ʉn hun-ŋe be-de ʉn wʉ à, na ye shere ʉn wʉ 'yonse Yeso Wan-Koyan be-de ʉt-marimar à. ²⁵ Remen **ba'as**-ʉt na o rwɔ'e Shir ya'aste Yeso wʉ meret a 'yons wʉ ʉn hoog ne remen a waragte ba **ur-ba'as** be-de Shir.‡

Bɔr-ʉs taan

Tètè ʉn Shir ne

¹ Remen kaane, bɔ a warge kashi remen a shereg be-ʉr Yeso à, m-moka a kumug gwugwu-mo ʉr-hur be-de Shir. Mo haane be-ʉr na remen ka rii-yo Yeso **Kiristi** Wan-Koyan na nome à. ² Remen a shereg ʉn wʉ, **Kiristi** ya'ag na keer-de ʉn kum ʉn yar-mo Shir. A she'et ʉn cow-yo ʉn ka yar-mo komo a nom o-zak ʉn sakt-o ʉn seps-mo Shir. ³ Amba ka o cot á, a o-zak ʉn koob-ʉr na, remen a nepste koob-ʉr a do na ʉr-joose. ⁴ Joose-ʉr ro m-hante ʉn kashi ʉr-she'et, kashi ʉr-she'et komo de ro m-hante o-sakt. ⁵ Ka sakt-o komo oa 'ye na m-'e á ko hiin, remen Shir kutute na was-mo ʉn wʉ wasse ʉn na ne à deen, ʉn beeb-de ʉn **Kʉkt-o Shir** o wʉ ya'u na à.

‡ **Bɔr-ʉs nass:25** 4:25 Hyen komo: Isha 53:4-5.

⁶ A hoks m-gu hi ɔn na á. Bɔ da-ɔ Shir ɛsɛ nɔmɛ à, **Kiristi** marag remen **ba'as**-ɔt na. ⁷ Rɔ rem ne wu ken wu mer remen wu rɔ kashi ɔn nɛt à, amba a taage ɔn wu ken wu, wu he m-mar remen nɛt-wu rɔ ɔn nɔm ɔn rii-yo ɔr-bon à. ⁸ Amba Shir kututu na wu waste ɔn na nɛ, cin da-ɔ a ro ya-ɔt-**ba'as** à, **Kiristi** marag rem na.

⁹ M-mɔka bɔ a warage kashi ɔn hun-ŋe be-de Shir remen mar-m Yeso à, Yeso a ruut na be-de ɔn ryaab-se Shir. ¹⁰ Ʋrege cir-mɔ ɔn n-ga da-ɔ a ro ɔn yage-tɔ Shir à, Shir hongsu na ɔn wu nɛ, ɔn mar-m Wà ɔn wu. Yagunte m-mɔka bɔ a rɔ nay-ŋe ye ɔn wu à, a kum gwu be-de ɔn hoog-m Yeso. ¹¹ Amba arge kaane, komo a o-zak ɔn rii-yo Wan-Kɔyan Yeso **Kiristi** nɔmɛ wu hongsutu na ɔn Shir nɛ à.

*Ba'as-ɔr Adamu hantɛ m-mar;
mar-m Kiristi hantɛ m-hoog*

¹² Bɔ **ba'as**-ɔr cownɛ ɔn hono o-dak remen wan-gaan **Adamu** à, ka **ba'as-de** hantɛ m-mar. Mar-m rɔ ɔn hi-de ɔn kɔ wu ke nɛt-wu, remen myet a ba'asute.* ¹³ Ba'as-ɔr ro kon ɔn hono o-dak rii-yo **karamsa**-o **Mosa** woontɛ, amba a moog **ur-ba'as** be-de **karamsa**-o rokne á. ¹⁴ Myet ɔn kaane nɛ, mar-m nɔmog ɔt-gwomo tɔ ɔn hun-ŋe myet cir-mɔ ɔn da-o **Adamu** har da-o **Mosa**. Mar-m rɔ ɔt-gwomo tɔ ɔn hun-ŋe kap, ɔn myet ɔn ye jesse ka jin-ɔ Shir bɔ **Adamu** jesse ɔ à. Ʋn yo ken cɔw-yo **Adamu** sha-m **Kiristi** mɔ, wu he hantɛ ɔn yar-mɔ Shir à.

* **Bɔr-ɔs taan:12** 5:12 Hyen komo: Taka 3:6.

¹⁵ Amba yar-mo Shir ya'e na à ro un hon un **ba'as-ur Adamu** ne. Remen **ba'as-de** un ka wan-gaan-wu rwo'og hun-ne deen marag. Amba yar-mo Shir nomog deen, un ka wan-gaan-wu, Yeso **Kiristi**, wu Shir ya'ase m-yar à. Yeso sokste **ba'as-to** un hun-ne deen. ¹⁶ Komo yar-mo Shir un hon mo ro un **ba'as-ur Adamu** ne. Ka **ba'as-ur** gaan-de hantute m-sabre, amba yar-mo Shir muutu na ba **ur-ba'as** ko de a nomte ut-**ba'as** deen à. ¹⁷ Mar-m nomog ut-gwomo to un hun-ne remen **ba'as-ur Adamu**. Amba a hongse mo un hongse-mo Yeso **Kiristi** hongse na un Shir ne á. Shir ya'aste na yar-mo un wu. Wu gokste na rem Yeso, a waragte kashi un hun-ne be-de Shir. A nom ut-gwomo m-hoog ne un Yeso **Kiristi** ne.

¹⁸ Ur-kom, bo **ba'as-de** un wan-gaan hante o-sabre un hono o-dak kap à, kaane ka rii gaan-yo kashi, yo **Kiristi** nome à, yo hante gwu remen kowan, bo Shir muute hun-ne kashi un hoog pu-o à. ¹⁹ Bo hun-ne deen warge ya-ut-**ba'as** remen koob-de o-dorotte o un wan-gaan à, kaane komo hun-ne deen he m-warag kashi remen dorotte-o un wan-gaan.

²⁰ Shir un ya'as **Mosa o-karamsa** remen **ba'as-de** rwunté cas. Amba da-o **ba'as-ut** do ut-moor à, yar-mo Shir dooru ut-moor deen. ²¹ Wu un nom kaane, remen bo **ba'as-ur** nome ut-gwomo m-mar à, kaane yar-mo Shir ro ut-gwomo m-moka. Mo he na m-hante un hoog-o ba m-ta remen kashi m-hoog, un bu-o Yeso **Kiristi** Wan-Koyan na.

Bɔr-ʉs cind

Kiristi jetemte beeb-de ʉr-ba'as

¹ ǀYa a he m-zee ṅe? ǀA senge ṅom **ʉr-ba'as** remen Shir ma'astú na ʉn sokse **ʉr-ba'as** komo wu dootú na m-yar? ² Ay! A mereste **ʉr-ba'as**, ǀre he m-ṅom a senguṅe ṅom **ʉr-ba'as**? ³⁻⁴ Bɔ a yo'ose na n-me m-ho à, a marag komo a bish na ʉn **Kiristi**. A ʉn yo'os na n-me m-ho remen a she'ette she'et-de ʉn hoog pu-o, bɔ a 'yonse Yeso ʉt-marimar à, ʉn seps-mo Shir Tato na. Kaane a kume ṅo hoog.*

⁵ Bɔ a warge gaan ʉn mar-mo ʉn wu à, kaane a he m-warag gaan ʉn wu ṅe ʉn ine-mo ʉn wu ʉt-marimar. ⁶ Remen a nepste ʉnze wur-ʉt na, ʉt-ʉt a kamag to n-ton o-ce ʉn wu ṅe, remen a dosste wur-to **ʉr-ba'as**. A ʉn ṅom kaane, ʉntaase a senge guw-mo **ʉr-ba'as**. ⁷ ʉrege net marag ʉn **Kiristi** ṅe, wu possute be-de ʉn beeb-de **ʉr-ba'as**.

⁸ Bɔ a mare ʉn Yeso **Kiristi** à, a shereg a she'et ʉn **Kiristi** ṅe komo. ⁹ A nepste Shir 'yonste **Kiristi** ʉt-marimar, komo wu do m-mar á. Mar-m mo kus ʉr-beeb ṅe be-de ʉn wu á. ¹⁰ Ka mar-mo wu mare à, wu ʉn mar so-o gaan cot remen wu jeste beeb-de **ʉr-ba'as**. Amba m-moka wu dek hoog-mo ʉn 'ya ʉn Shir m-seps.

¹¹ ʉn bu-o gaan, hyan ṅo hi ʉn ṅo merse bɔ **ba'as-ʉr** a garamse ṅo á, amba hyan ṅo hi ʉn ṅo m-hoog ṅe be-de Shir n-me ʉn **Kiristi** Yeso.

* **Bɔr-ʉs cind:3-4** 6:3-4 Hyen komo: Koro 2:12.

12 Remen kaane, nɔ yage **ba'as-de** nomot ɔt-gwɔmo ɔn wur-ɔt nɔ tɔ he m-mar á, har nɔ dorɔte ayewe-tɔ ɔn rii 'yɔ-yo ɔn ɔn-tɔ o-wur á.

13 Nɔ yage dɔk-tɔ ɔn wur-ɔt nɔ nomot **ur-ba'as**, har tɔ waktute rem-se men-ɔt jaas-tɔ á. Amba ya'as nɔ Shir wur-ɔt nɔ, sa o zee ye a rwunte be-de m-mar ye kumuru hoog à, komo nɔ ya'as wur-ɔt nɔ myet remen kashi m-senge. 14 Nɔ jar **ba'as-de** nom ɔt-gwɔmo be-ur nɔ á, remen **karamsa**-o rott ur-beeb be-ur nɔ á, se yar-mɔ Shir.

Gɔw-ne be-de Shir remen a nomotu wu kashi m-senge

15 ¿Re ɔ ka ne? ¿A senge nom **ur-ba'as** remen a ɔn kus-ɔ o-**karamsa** á, se yar-mɔ Shir? Ay! Kɔ hiin! 16 ¿Nɔ nap unze nɔ ya'aste hi ɔn nɔ be-de ɔn wu ken, wu nɔ he m-nome o-dorotte untun gɔw-ne? Nɔ gɔw-ne ye nɔ rɔ be-de ɔn wu nɔ m-nome o-dorotte à. Nɔ gɔw-ne ye be-de **ur-ba'as**, de rɔ m-woot ɔn net be-de m-mar à, kɔ ne be-de o-dorotte ɔ rɔ m-woot ɔn net be-de ɔn kashi ɔr-she'et be-de Shir. 17 Amba ɔr-bongon be-de Shir, remen n-ga nɔ gɔw-ne ye **ur-ba'as** ye, amba m-mɔka, hur ɔn nɔ rɔ ɔn nom o-dorotte ɔ ɔn myet gon yoos-de nɔ kume à. 18 M-mɔka Shir uste nɔ be-de gɔw-mɔ **ur-ba'as**, nɔ waragte gɔw-ne ye Shir be-de ɔn nom ɔn kashi m-senge.

19 Me ɔn kutu nɔ sha-mɔ gɔw-ne remen nɔ nept, remen kende-ur nɔ. N-ga nɔ weste m-ya'as ɔn dɔk-tɔ ɔn wur-ɔt nɔ ɔn nom ɔn rii-yo ɔn ergen ɔn yo ba ɔr-bon ne. M-mɔka ya'as nɔ wur-ɔt nɔ myet ɔn gɔw-mɔ ɔn kashi m-senge be-de

Shir, remen Shir muutú nọ ba **Ƴr-ba'as**. ²⁰ Da-
 ọ nọ ro Ƴn guw-mọ **Ƴr-ba'as** à, họ-m nọ ro kon
 Ƴn kashi m-senge á. ²¹ ¿Ya nọ kume ne Ƴn rem-
 se nọ nome se warge nọ se m-'e à? Ƴr-'yons
 de Ƴn ka rem-se mar-mọ. ²² Amba m-mọka, nọ
 possute be-de **Ƴr-ba'as**, nọ waragte guw-ne ye
 Shir. Kwum-ọ nọ he m-kum kanẹ à ọ rọ hoog-mọ
 ba m-kukop, ọ he nọ m-rwọ nọ kumut hoog-mọ
 ba m-ta. ²³ 'Yons-de **Ƴr-ba'as** mar-mọ, amba yar-
 mọ Shir hoog-mọ ba m-ta mọ rọ be-Ƴr **Kiristi**
 Yeso Wan-Koyan na.

Bor-Ƴs ta'yoor

Untun sha-mọ Ƴt-ge
a rọ nọ Ƴn Kiristi ne à

¹ Or re ne, bọ nọ nepse yo **karamsa**-o rọ à,
 noa jiish m-nap yo Ƴm he m-rwor à, **karamsa**-o
 rọ m-nom Ƴt-gwomo to Ƴn net-wu rọ Ƴn hoog ne
 à cot. ² A gute m-sha be-de Ƴn ne'a-wu Ƴt-ge, wu
 rọ Ƴn kus-ọ Ƴn **karamsa**-o campo Ƴn wu, wu ro
 Ƴn hoog ne. Amba urege campo Ƴn wu marag,
 wu possute Ƴn **karamsa**-o gagu wu be-Ƴr campo
 Ƴn wu à. ³ Remen kaane, urege wu gaag wu ken
 campo-wu, ba campo Ƴn wu Ƴn mar, a zee wu
 ko-wa-o-ás. Amba urege campo Ƴn wu mereste,
 wu rọ Ƴr-keer ne be-de o-**karamsa** hor-wu geet
 wu, wu ken wu ge'e wu a eeg wu "Ko-wa-o-ás"
 á.

⁴ Kaane nọ rọ or re ne, mar-m **Kiristi** n-ton
 o-**kan** mọ rwo'og nọ waragte margan-ne be-de
 o-**karamsa**. Ƴn kaane nọ waragte kang-o gaan,
 Ƴn ka wu Shir 'yonse ne Ƴt-marimar à remen

a nɔmoté Shir senge-mo ʉr-bon. ⁵ Remen da-
o a ro ʉn she'et-de ʉn cɔn-to o-wur, **karamsa**-o
senguru na ʉt-swɔw be-de ʉn saw-to ʉn rɛrɛm-
mo o-wur cone à, a senguru nom ʉn yo he na
hante m-mar à. ⁶ Amba m-moka Shir ruutu na
o-**karamsa**, remen a mereste ʉn yo ro gaku na
à. M-moka a hoks nome ʉn Shir m-senge ʉn
cow-yo ʉn hoog-m pu-mo mo ʉn Kukt-o ʉn wu.
Senge-m 'wutum mo a gene o-**karamsa** n-ga à
mo aragsute.

*Karamsa-o Mosa
ʉn beeb-de ʉr-ba'as ne*

⁷ To, ʉya a he m-zee ne? ʉ**karamsa**-o waragte
o ka **ba'as-de**? Ay! Me roa nep yo **ba'as-ur** ro á,
se da-o **karamsa**-o Shir ruru me à. **Karamsa**-o
ro zeege me, me nom shoob-de ʉn rii-yo ʉn net
á. Me roa nep yo shoob-de ʉn rii-yo ʉn net ro
á.* ⁸ Amba remen ka **karamsa**-o Shir o, o hante
ba'as-ur kumut o-cow yo ʉn 'yons ʉn gop ʉn de
ʉn kap ka yo Shir wene be ʉn de à! A ro zeege
karamsa ro kon á, **ba'as-ur** roa kum ʉr-beeb á.
⁹ Um ro ʉn hoog ne n-ga, me ro nak yo **karamsa**-
o ro á, amba da-o um nape ʉn o ne à, **ba'as-ur**
inuru ʉn hoog ne, ¹⁰ um maruru. **Karamsa**-o
depe o hante hoog à, o hanturu me m-mar mo
wongsu me ʉn Shir ne à.

¹¹ Ba'as-ur kumuru ka keer-de, de raksu me ʉn
bu-yo o-**karamsa** de hooru me.† ¹² Remen kaane,
o-**karamsa** ʉn hi ʉn de ʉn o ba m-kukop o ro, ka
karamsa-o kashi-o komo o ro ʉr-bon ne. ¹³ ʉA

* **Bɔr-ʉs ta'yoor:7** 7:7 Hyen komo: Rwu 20:17; Kara 5:21.

† **Bɔr-ʉs ta'yoor:11** 7:11 Hyen komo: Taka 3:13.

zee ṁ ká, ka **karamsa**-ṁ, ṁ ṁr-bon ṁ, ṁ hantu ṁe m-mar? Ay, kṁ hiin! Ba'as-de hantu ṁe tṁ ka. Be-de ṁn ka **karamsa**-ṁ ṁr-bon ṁ **ba'as**-ṁr hantu ṁe m-mar, remen a nept 'wun-de **ṁr-ba'as**. Kaane ṁ ka **ba'as**-ṁr rwuṁne cas ṁn kṁm-de ṁn yo-mṁ ṁn de ne.

*Gun-de rṁ be-de ṁn neṁ
remen ba'as-de ṁn wu à*

¹⁴ A nepste ṁnze **karamsa**-ṁ Shir ya'ase **Mosa** à, ṁ ṁn rwuṁn ṁn **Kukt-o Shir**. Amba ṁe neṁ-wu temb, komo a bak ṁe ṁntun ko-guw-wu **ṁr-ba'as**. ¹⁵ Me nap yo me m-nṁm á, remen yo hoog-m re cone ṁm nṁm à, yo yo me m-nṁm á. Komo yo me cone ṁm nṁm á, yo me m-nṁm.‡ ¹⁶ Urege me m-nṁm yo me cone m-nṁm á, ṁm gokste matṁ o-**karamsa** nip-o. ¹⁷ Me wu ṁn hi ṁn de rṁ ṁn nṁm ṁn ka rii-yo á, amba **ba'as-de**, de rṁ be ṁn de à. ¹⁸ ṁm nepste, me m-nṁm ṁn rii-yo ṁr-bon á, ṁn barag-ṁs re se ṁn ko-hun. Remen me ṁn zak-o ṁn nṁm ṁn rii-yo ṁr-bon, amba me hoks yo m-nṁm á. ¹⁹ Me o-saktṁ ne ṁm nomot rii-yo ṁr-bon, amba me m-nṁm ṁn men-ut jaas-to, tṁ me cone ṁm nṁm á. ²⁰ Urege ṁm nomog yo me cone m-nṁm á, waragte ṁ ka me wu rṁ yo m-nṁm ṁn hi ṁn de á, ka **ba'as-de** de rṁ ṁr-she'et be ṁn de à, de de rṁ yo m-nṁm.

²¹ ṁm hyanuru yo waragte me ṁr-wet me cune m-nṁm ṁn rii-yo ṁr-bon, amba ṁm hyanuru yo me hoks m-nṁm à men-ut jaas-to tṁ temb. ²² N-me ṁn duw-de ṁn hur ṁn de me m-hyan ṁn bonde ṁn **karamsa**-ṁ Shir. ²³ Amba ṁn wur-o re me

‡ **Bṛ-ṁs ta'yoor:15** 7:15 Hyen komo: Gara 5:17.

m-hyan Ƴn yo ken rii-yo rɔ Ƴt-mƳr Ƴn hur Ƴn de. Yo garamsƳte mē, yo muutu mē ko-gƳw-wƳ **Ƴr-ba'as**. ²⁴ Ƴm tƳk! Ƴm waragte rii-yo Ƴr-'won! ǃWa he mē m-gu Ƴn ka wƳr-o he mē rwo m-mar à? ²⁵ Ƴm bɔmɔg Shir wƳ gu mē à Ƴn beeb-Ƴr Yeso **Kiristi** Wan-Koyan na!

Amba m-mɔka ka Ƴm rɔ, n-mē barag-Ƴs re Ƴm ɔnɔg m-nomē **karamsa**-o Shir o-dɔrotte, amba wƳr-o ma-hun rwo'og mē gƳw-mɔ **Ƴr-ba'as**.

Bɔr-Ƴs eer

Ƴr-she'et Ƴn beeb-de Ƴn Kukt-o Shir

¹ Remen kaanē m-mɔka, piish Ƴt-ma tɔ m-mar tɔ kus á, be-de Ƴn ye rɔ Ƴn gam-o Ƴr-hi Ƴn **Kiristi** Yeso nē à. ² Remen be-Ƴr **Kiristi** Yeso, **karamsa**-o o-Kukt ka o rɔ Ƴn 'ya Ƴn hoog à, o rwo'og mē* m-posse be-de Ƴn beeb-de **Ƴr-ba'as** m-mar nē. ³ Yo **karamsa**-o wɔ hokse m-nom á remen kende-de Ƴn wƳr-o ma-hun, yo yo Shir nomē. Shir tomonte Wà Ƴn wƳ wan-gaan cot Ƴn shamɔ Ƴn wƳr-Ƴt na tɔ **Ƴr-ba'as** remen wƳ waragte rii-yo Ƴr-**seke** rem **Ƴr-ba'as**, Yeso dostē komo beeb-de **Ƴr-ba'as** Ƴn wƳr-Ƴt na. ⁴ Shir Ƴn nom kaanē, remen myet kashi Ƴn rii-yo **karamsa**-o zee a nom à, Shir shoostē yo Ƴn na, ye rɔ Ƴr-she'et Ƴn beeb-de Ƴn **Kukt-o Shir** à, yanze Ƴn barag-se ma-hun á.

⁵ Ye rɔ Ƴr-she'et bɔ barag-se Ƴn ye se ma-hun zee ye à, hur-de Ƴn ye shiishe Ƴn yo barag-se Ƴn ye se ma-hun ɔnē à. Amba ye rɔ Ƴr-she'et

* **Bɔr-Ƴs eer:2** 8:2 Tɔ ken takƳrda-tɔ Ƴn Ƴt-Girik zee wɔ.

bō **Kukt-o Shir** zee ye à, hur-de un ye shiig un yo **Kukt-o Shir** cone à. ⁶ Muut ur-hi un barag-se ma-hun rō un hante m-mar, amba muut ur-hi un rem-se **Kukt-o Shir** rō un hante un hoog, un gwugwu-mō ur-hur ne. ⁷ Myet wu muute hi-de un wu un barag-se ma-hun ne à, wu waragte wa-ut-yage tō Shir o ká. Remen wu nome **karamsa-o Shir** o-dorotte á, komo wua hoks á. ⁸ Ye rō m-nom o-dorotte un yo barag-se ma-hun ye zee à, Shir a hoge rerem-mō un gon ka hun-ne ye á.

⁹ Myet un kaane ne, **ba'as-de** ma-hun de gamsu nō á. Amba **Kukt-o Shir** o gamsu nō, urege **Kukt-o Shir** rō ur-she'et n-me hur un nō. Myet wu rotte Kukt-o **Kiristi** á, **Kiristi** nap wu á. ¹⁰ Urege **Kiristi** rō ur-she'et be-ur nō, kō de wur-ut nō rō un cow-yo m-mar remen **ur-ba'as** à, **Kukt-o Shir** a 'ye nō hoog remen Shir gokste nō kashi un hun-ne. ¹¹ **Kukt-o Shir**, o 'yonse Yeso ut-marimar, rō un hur-ur nō. Wu wu 'yonse **Kiristi** ut-marimar à, wua 'ye nō hoog un wur-ut nō tō m-mar un bu-yo un Kukt-o un wu o rō un wur-ut nō à.†

¹² Remen kaane, or re ne, a us-nu ne a sew, a dore yo barag-se ma-hun na cone a nom á. ¹³ Urege un she'et-ur nō, yo barag-se ma-hun zee nō nō nom à, yo nō m-nom, noa mer. Amba urege nō un she'et-de o-dorotte o un yo **Kukt-o Shir** zee à, nō yage komo nom **ur-ba'as**, noa nom hoog. ¹⁴ Ye **Kukt-o Shir** rō un teke co à, yakar-ye Shir ye. ¹⁵ **Kukt-o Shir** o a ya'u nō à, o un guw-ne o á, remen kaane nō she'et o-gyer

† **Bor-us eer:11** 8:11 Hyen komo: 1Kor 3:16.

ne á. Amba ka Kukt-o ɔ he na m-rwɔ a waragte yakar-ye Shir, un beeb-de un ka Kukt-o a hette aag un Shir a zee, “Abba!‡ Tato na.”§ 16 **Kukt-o Shir** un ɔ ma na kukt-o ne rɔ na m-rure cas unze na yakar-ye Shir ye. 17 Bɔ a rɔ yakar-ye Shir à, a waragte ya-ur-gwuug ɔ ka. Yan-re un gwuug-de un kwum-o Shir, un nay-ne ne ye un re ur-gwuug mosse un **Kiristi** ne. A su'e ur-koob un **Kiristi** ne, a sekemsu na mosse un wu ne.*

Shir a 'ye yakar-ye un wu m-seps

18 Um nepste o-nip, a hongse seps-mɔ Shir he na m-'ya kanɛ n-co un koob-de a m-swɔ ne m-mɔka á. 19 Myet yo Shir nome à, rɔ un o-dish ne ɔ m-hyan un da-o Shir he m-rwunte un ye rɔ yakar-ye un wu à. 20 Yo Shir nome à, yo hyanag ra-o ut-men, yanze un con-mɔ un yo á, amba remen kaane Shir cone, a nom yo o-saktɔ ne.† 21 Yo Shir nome à un hi un de un yo a posse un guw-mɔ ur-wum, yoa kum ur-keer de m-posse m-seps ne mɔ a he m-'ya un yakar-ye Shir à.

22 A nepste har caane yo Shir hwoone à rɔ us-'yong sa o zee ne'a-wu rɔ un ma-to o-mat à. 23 Ba yo Shir hwoone à rɔ us-'yong un hon-de un yo á, har un na ne. Na ye gokse **Kukt-o Shir** ɔ a takne na m-ya'a a us-'yong un hoog-m na, a ur-'er ur-gop ne deen remen Shir muutu na yakar-ye un wu hond hond komo wu rur wur-ut na, wu 'ye na komo keer-de m-posse.‡ 24 Remen ka saktɔ-o ɔ

‡ **Bɔr-ʊs eer:15** 8:15 ut-Arameki: Abba. § **Bɔr-ʊs eer:15** 8:15

Hyen komo: Mark 14:36; Gara 4:6. * **Bɔr-ʊs eer:17** 8:15-17

Hyen komo: Gara 4:5-7. † **Bɔr-ʊs eer:20** 8:20 Hyen komo:

Taka 3:17-19. ‡ **Bɔr-ʊs eer:23** 8:23 Hyen komo: 2Kor 5:2-4.

a kumte gwu na. Amba a hyense yo a o-sakto un yo à, ai, sakto-o o kuse á. ¿Wan wu ne ro sakto-o un yo wu kumse à? ²⁵ Amba a ro un sakto un rii-yo a kume á, a m-'er un yo un jaab-o ut-men.

²⁶ Un kaane **Kukt-o Shir** ro na m-gu un koob-de un beeb-ur na. A nap bo depe a kon á, **Kukt-o Shir** ro us-kon be-de Shir rem na us-'yong ne se ba un hoks m-rwunte ut-gom. ²⁷ Shir komo, wu nape hur-de un net à, nepste barag-se o-Kukt, remen Kukt-o ro m-kon remen yakar-ye Shir un bu-yo Shir cone à.

A aragte ye re na ur-gun

²⁸ A nepste un hon un rii kap Shir ro un nom un rii-yo ur-bon, remen ye wasse un wu ne à. Wu a nom komo kaane un bu-yo un zonge-to un wu. ²⁹ Remen ye Shir ekse à, ye wu m-hus ye waragte untun Wa un wu, remen Wa un wu waragte mat-de co wu o-hur be-de un hen-ŋe ye ut-moor. ³⁰ Remen ye Shir daage à, ye wu aage. Ye wu aage à, ye wu ro m-muut yan-ba-**ur-ba'as** be-de un wu. Ye kume she'et-de un ba **ur-ba'as** be-de un wu à, ye ye komo wu sepe.

Was-mo Shir n-me un Yeso Kiristi

³¹ Un gwot-o un ka ma-to, ¿ya a he m-zee ne? ¿Urege Shir ro na m-tose wa he nom ur-hwu'us un na ne? ³² Shir wen na Wa un wu à, amba wu ya'astu wu rem na kap. ¿Wua hoks na ya'as un koyan kom-ut yoor á? ³³ ¿Wa he m-heet us-cetente se un ye Shir daage à? Ko net! Shir un hi un de un wu muute ye yan-ba-**ur-ba'as** be-de un wu. ³⁴ ¿Wa bo'ose na m-kaps? Ko net!

Yeso **Kiristi** marag, kọ a zee, Shir 'yonste wu Ʃ-marimar, m-mọka wu rọ tara Ʃ-rẹ de Shir. Wu rọ Ʃ-s-kon be-de Shir rem na. ³⁵ ƩYa he na m-wongse Ʃn was-m **Kiristi** ne? ƩRange-o? ƩKọ swọ Ʃr-kọob, kọ mer, kọ kọob-de Ʃn rii, kọ o-ra, kọ m-mar? Kọ rii! ³⁶ Bọ Ma-tọ Shir zee à,
 “Rem ru te m-swọ Ʃr-kọob de m-mar koyanda.

A na m-nak Ʃntun ca-yo a heete be-de Ʃn pan à.”§

³⁷ Ʃn ka rem-se a argute hun-ŋe zee na, a reeg Ʃr-họ cot remen was-mọ **Kiristi** wasse na à.
³⁸⁻³⁹ Ʃm nepste kọ hiin sea woongsu na Ʃn was-mọ Shir rọ na m-was Ʃn **Kiristi** Yeso Wan-Koyan na á:

kọ m-mar,
 kọ hoog,
 kọ **yan-tom-ye Shir**,
 kọ **ko-Gwomo-wu Ʃn ya-Ʃ-kot**,
 kọ m-mọka,
 kọ da-o roone à,
 kọ yan-go Ʃn gwomo-to,
 kọ m-pipir,
 kọ Ʃr-duw,
 kọ yo ken rii-yo Ʃn hon,
 myet se bo'os se wongse na Ʃn was-mọ Shir ne á.

Bor-Ʃ jero

Shir dak hun-ŋe ye o-Isra

¹ Ʃn essente Ʃn de wu ma **Kiristi**, yage Ʃm rurutu nọ yo ken rii-yo, komo **Kiristi** Yeso wu rọ

§ **Bor-Ʃ eer:36** 8:36 Hyen komo: Bong 44:22.

mē m-su'e, unze ka ma-to nip-o. Komo hur un de un **Kukt-o Shir** ne nepste kaane o. ² Hur un de ro m-naase, un tuk-mo ut-men ne deen, ba ur-me'et. ³ Mē m-hyan remen or re ne yan-baag-o re **Isra**-ne yan-campo-ne un yan-ne'a-ne ne, man hoks m-ess Shir wu wongsu me be-ur **Kiristi**, wu huu me nu-o yo-o urege o he m-rwo ye kumut gwu. ⁴ Ye **Isra**-ne, ye Shir muute yakar-ye un wu a, wu kutute ye seps-mo un wu. Wu sworog us-nu un ye ne. Wu ya'asuru ye **karamsa**-o **Mosa**. Wu kutu ye bu-yo ye hette wu m-kwukt mo, o-nip a. Wu dooru ye sure us-nu.* ⁵ **Ibrahi, Ishaku**, un **Yakubu** ne ro mong-ne un ye ne ya-n-ga-ye, **Kiristi** un ce un wu ko-**Isra**-wu un mat-de un ko-hun. Komo, wu Shir wu. Wu ro gwomo-to un koyan a, komo wu wooste a 'ye wu ur-bongon har da-o ba m-ta, **amin!**

⁶ Yanze swor o-nu o Shir un warag hwaa a, remen myet o un hun-ne ye o-**Isra** ye ro hun-ne ye Shir a. ⁷ Komo yanze myet yan-baag-o **Ibrahi** ye ro yakar-ye Shir a. Remen kaane, Shir zee **Ibrahi**, "Be-ur **Ishaku**† o o he m-kum un ka yakar-ye um surute wo nu a."‡ ⁸ Yakar-ye a mate o-wur a, ye ro yakar-ye Shir a, amba ye a m-kum un bu-yo un swor o-nu a, ye ro yakar-ye Shir ye o-nip. ⁹ Baks no yo Shir zee a, da-o wu sure **Ibrahi** o-nu a, "Da-o wo'e, man muusune, **Saratu** komo a met wan-campo."§

* **Bor-us jero:4** 9:4 Hyen komo: Rwuu 4:22. † **Bor-us jero:7** 9:7 Ibrahi roog un ye ken yakar-ye amba Ishaku wu wa-wu Shir surte o-nu wua 'ye Ibrahi a. ‡ **Bor-us jero:7** 9:7 Hyen komo: Taka 21:12. § **Bor-us jero:9** 9:9 Hyen komo: Taka 18:10,14.

10 Mɔ ken sha-mɔ rɔ kɔn komo. Yakar **Rebeka** tato-o gaan ye rɔ, wu rɔ tato na **Ishaku**.
 11-12 Amba rii-yo a met ka pese-ne ye, Shir rʉssʉtɛ **Rebeka** unze, “Sek-wu a nome wà m-guw.”*
 Kaane tɔ nome rii-yo ye nomot rii-yo ʉr-bon kɔ yo un ba ʉr-bon. Shir un zee kaane a nept wu rɔ un daag un net bɔ wu cone à yanze remen senge-mɔ un net á. 13 Bɔ Ma-tɔ Shir zee à, “Um conog **Yakubu**, um ginumte **Iso**.”†

14 ¿Ya a he m-zee ne? ¿A zee o Shir rɔ m-koos ne? Ay! Kɔ hiin! 15 Remen Shir zee **Mosa**,
 “Wu um cone um hyen 'wɔn-de un wu à,
 man kutu wu ʉr-'wɔn,
 Wu um cone um nome wu ʉr-hɔ à,
 man nome wu ʉr-hɔ.”‡

16 Yanze remen con-mɔ un net kɔ senge-mɔ un wu á, amba un 'wɔn-de Shir cot. 17 Ma-tɔ Shir zee ko-Gwomo-wu o-**Masar**, “Me un sagbu wɔ ʉt-gwomo remen um kututɛ hun-ne beeb un de be un du, komo a kɔ'otɛ jin un de kɔ keɛ un hono o-dak.”§ 18 Un kaane Shir rɔ un hoge ʉr-'wɔn de un wu wu cone à, wu rɔ un rwɔ ʉr-cikt un hur-de un wu cone nom ʉr-cikt à.

Ryaab-se Shir un 'wɔn-de un wu ne

19 Wu ken wua hoks me m-zee, “Urege kaane o, ¿remen yan o Shir hette hyan un **ba'as**-ʉr na? ¿Wa he m-wɛn un yo Shir cone à?” 20 ¿Amba wo rɔ wa ne mat-de un net har ma-tɔ sunʉtu wo un

* **Bɔr-ʉs jero:11-12** 9:11-12 Hyen komo: Taka 25:23. † **Bɔr-ʉs jero:13** 9:13 Hyen komo: Mara 1:2-3. ‡ **Bɔr-ʉs jero:15** 9:15 Hyen komo: Rwu 33:19. § **Bɔr-ʉs jero:17** 9:17 Hyen komo: Rwu 9:16 (ʉt-Girik).

Shir ṅe? Rii-yo a ṅome à, yo wɛt m-zee wu ṅome yo à, “¿Ya o nomte me kaane?”* 21 Wu ro un ma-to ʉt-tur à wua hoks m-ṅom ʉt-ba bo wu cone à. Wua hoks m-ṅom un ba-ʉt gaan wu ṅom to ken tur-to remen ho-de o-biki, komo wu ṅom to ken tur-to remen duus ʉt-gwo.

22 Kaane gwomo-to Shir ro, wua cun wu rwuunte ryaab-se un wu, un beeb-de un wu ne cas. Amba wu ro ur-joose, komo wu 'mo ur-hur be-de un ye depe wu ṅom ʉs-ryaab un ye ne à. Ye Shir ro ur-'er wu saburse à. 23 Kaane wu cone komo wu rwuunte seps-mo un wu be-de un ye wu hoge 'won-de un ye à, ye wu esse cin ur-takan remen ye kumut seps-mo un wu à. 24 Na ye Shir aage à, yanze be-de un **Yahuda**-ṅe cot á, amba myet un ye ro **Yahuda**-ṅe á. 25 Bo a rwore un takurda-o Hoseya à unze:

“Ye ro hun-ṅe re á, man zee ye ‘Hun-ṅe re.’

Komo baag-o um ro ginumte n-ga à,

man zee o ‘Baag-o me m-con à.’ ”†

26 Komo,

“Un ka be-de a zee ye: ‘No hun-ṅe re ye á,’

un ka be-de a he ye m-zee,

‘Yakar-ye Shir wu un hoog.’ ”‡

27 **Ishaya** rworog ma-ʉt **Isra** un caari-o o-cor, wu zee,

“**Isra**-ṅe ro ʉt-moor ne

sa o zee hyereg-mo un riib-o m-sa,

amba un be-de un ye kusse à,

hun-ṅe hiin cot a he m-gu.

* **Bor-ʉs jero:20** 9:20 Hyen komo: Isha 29:16; 45:9. † **Bor-ʉs jero:25** 9:25 Hyen komo: Hose 2:23. ‡ **Bor-ʉs jero:26** 9:26 Hyen komo: Hose 1:10.

28 Yawe a piishe hōno o-dak ʉt-ma,
kap ba ʉn naas o-da.”§

29 Bɔ **Ishaya** ko-wan-Rwɔr ʉn Ma-tɔ Shir n-ga
zee à:

“A ro zeege Yawe wʉ jiishe ʉr-beeb à
yaksʉtʉ na ye ken ye n-me ʉn baag-o na á,
A roa wishe na ʉntʉn bɔ-o o-Sodom,
a roa sabarse na ʉntʉn bɔ-o o-Gomora.”*

Isra-ṅe sher be-de Shir á

30 Tɔ, ¿re ɔ ka ʉn ya? Ka ye rɔ **Yahuda**-ṅe á, ye
ro m-senge ye kumut ʉr-keer de ʉn warag kashi
hun-ṅe be-de Shir á, amba m-mɔka ye kumug,
ka keer-de ye kume komo à, gɔn de a m-kum be-
de m-sher à de de. 31 Amba **Isra**-ṅe ye ro conge,
ye warag kashi ʉn bu-yo o-karamsa à, ye kum
de á. 32 ¿Ya rwo'e kaane? Yo rɔ remen ʉn bu-
yo m-sher yo ye kume á, se senge-mɔ ʉn hi ʉn
de ʉn ye. Ye pʉksuru ʉn “ka ta'ar-de rɔ m-rwo
ʉr-pʉkse à.” 33 Bɔ rɔ gense ʉn Ma-tɔ Shir à ʉnze:
“Gwɔt ʉm rwo'og ta'ar-de ʉr-pʉkse

n-me o-Urusharima.†

Dea kaps hun-ṅe deen.

Amba myet wʉ shere ʉn wʉ à, wʉa nɔm m'e
á.”‡

Bɔr-ʉs ɔp

1 Or re ne, yo hur ʉn de jiishe m-con à, ʉn
kɔn-ʉs re ne be-de Shir yo rɔ, **Isra**-ṅe ye kum

§ **Bɔr-ʉs jero:28** 9:27-28 Hyen komo: Isha 10:22-23 (ʉt-Girik).

* **Bɔr-ʉs jero:29** 9:29 Hyen komo: Isha 1:9 (ʉt-Girik). † **Bɔr-ʉs jero:33** 9:33 ʉt-Girik: o-Sihiyona. ‡ **Bɔr-ʉs jero:33** 9:33 Hyen komo: Isha 8:14; Isha 28:16 (ʉt-Girik).

gwu. ² Ʋm nepstɛ yɛ ya'astɛ hi ʉn de ʉn yɛ deen remen guw-mo Shir. Amba mo ka guw-mo ʉn yɛ mo ba ʉn bu-yo ʉn nap-o nip-o á. ³ Remen yɛ nap bu-yo Shir rotte ʉn muut ʉn hun-ṅe kashi be-de ʉn wu á, o rwo'e yɛ dorute barag-se ʉn hi ʉn de ʉn yɛ. Yɛ senguru m-dore ʉn bu-yo o-**karamsa**. ⁴ **Kiristi**, wu ro kom-de o-**karamsa**, remen a waragtɛ kashi be-de Shir, sɛ a shɛrɛg be-de ʉn wu.

Gwu remen hun-ṅe o myet

⁵ **Mosa** zɛɛg ʉnze nɛt a hoks m-warag kashi be-de Shir n-mɛ ʉn dorotte o-**karamsa**. Wu ʉn nom kaane da-o wu gene à, “Urege o conog o nom m-hoog, sɛ o nomog kap yo **karamsa**-o zɛɛ à.”* ⁶ Amba yo Ma-to Shir zɛɛ à yo ka, ʉn bu-yo m-shɛr nɛt he m-warag kashi. “Wɔ zɛɛ ʉn hur ʉn du á, ‘¿Wa he m-da n-Ton?’ ” (Remen wu kyerguntutɛ **Kiristi**) ⁷ ko nɛ o zɛɛ, “¿Wa he m-cow ʉn kus-o o-dak?” (Wu 'yonsunte **Kiristi** ut-marimar). ⁸ Yo Ma-to Shir zɛɛ à, yo ka: “Ma-to Shir ro yow yow ʉn wɔ nɛ,

to ro ʉn nu ru, ʉn hur ʉn du nɛ.”†

Ka ma-to ro tom-o m-shɛr o tɛ m-ko'ot à. ⁹ Urege o rworog ʉn nu-o ru ʉnze Yeso wu ro Wan-Koyan, o shɛrɛg komo ʉn hur ʉn du ʉnze Shir 'yonstɛ wu ut-marimar, woa kum gwu. ¹⁰ Nip-o ka ma-to remen n-tɛ ur-hur nɛt ro m-shɛr wu waragtɛ ba **ur-ba'as** be-de Shir, komo o-nu nɛt ro m-cɛp ʉnze Yeso wu ro Wan-Koyan wu kumut gwu. ¹¹ Bɔ Ma-to Shir zɛɛ à, “Myet wu shɛrɛ ʉn

* **Bɔr-ʉs op:5** 10:5 Hyen komo: Rewi 18:5. † **Bɔr-ʉs op:8** 10:6-8 Hyen komo: Kara 30:12-14.

wu à, wua nom m-'e á."‡ 12 Shir rott m-koos á. Wu rɔ m-hyan ko-**Yahuda** un wu rɔ ko-**Yahuda** á, gaan-tɔ. Wu rɔ Wan-Koyan be-de un hun-ṅe myet. Shir rɔ m-'ya o-kwum deen un myet ye ha be-de un wu à. 13 Me un zee kaane remen, "Myet wu aage un jin-ur Yawe à, wua kum gwu."§

14 ¿Amba re ye he m-aag un wu ye shere be-de un wu á? ¿Re ye he m-sher un wu ye hoge ma-tɔ un wu á? ¿Re ye he m-hoge urege a kum wu he ye m-kɔ'oté á? 15 ¿Re yan-kɔ'ot un Ma-tɔ Shir he m-kɔ'ot a tom ye á? Bɔ tɔ rɔ gense un Ma-tɔ Shir à unze, "Woon-mɔ un yan-kɔ'ot un **Ma-to m-Rerem** rii-yo ur-bon yo deen."*

16 Amba yanze myet hun-ṅe ye o-**Isra** gokse ka **Ma-tɔ m-Rerem** tɔ á. Bɔ **Ishaya** zee à, "Yawe, ¿wa gokse ma-ut na?"† 17 Remen kaane, sher-m rɔ m-haan be un na un bu-yo un hoge un Ma-tɔ Shir, komo a m-hoge un Ma-tɔ Shir un bu-yo un yan-kɔ'ot un ma-ut **Kiristi**. 18 Amba me o-cot ne, "¿Nip-o ye hoge á?" Ye hogusute. Bɔ tɔ rɔ gense un Ma-tɔ Shir à:

"A hogusute cor-se un ye hono o-dak,

Ma-tɔ un ye woose komo kom-de o-dak."‡

19 Man do m-cit, "¿Hun-ṅe ye o-**Isra** ye nap o á?"

Mosa ba'e m-shas, wu zee, Shir zeeg:

"Man ru **Isra**-ṅe nom ur-shoob de

un hun-ṅe ye o-hwaa.

Man ru nɔ nom ʉs-ryaab remen hun-ṅe ye

‡ **Bɔr-ʉs op:11** 10:11 Hyen komo: Isha 28:16 (ʉt-Girik).

§ **Bɔr-ʉs op:13** 10:13 Hyen komo: Jowe 2:32. * **Bɔr-ʉs op:15**

10:15 Hyen komo: Isha 52:7. † **Bɔr-ʉs op:16** 10:16 Hyen komo:

Isha 53:1 (ʉt-Girik). ‡ **Bɔr-ʉs op:18** 10:18 Hyen komo: Bɔng

19:4 (ʉt-Girik).

- ʁn ba ʁs-weer, ye r̄o **Yahuda**-ne á." §
 20 **Ishaya** rworog Ma-t̄o Shir ʁn jaab ne:
 "Hun-ne ye hoobu me á, ye kumug me.
 Um rwuntute hi ʁn de cas be-de ʁn ye cite
 b̄o ye he me m-kum á."*
 21 Amba mosse o-**Isra**-ne, Shir dooru m-zee,
 "Ur-ho bi, um conog ye m-hongse ʁn me ne,
 um barkute yan-koob-de o-dorotte
 ʁn ya-ur-cikt ne."†

B̄or-ʁs ʁp o-gaan

Shir hyanag 'w̄on-de ʁn hun-ne ye o-Isra

1 Urege wu ken wu cit me: ¿Shir ʁn yage hun-
 ne ye ʁn wu o ka? Ay! Kaane o á, me ʁn hi
 ʁn de ko-**Isra**-wu, baag-o **Ibrahi**, me ko-wan-jit-
 o **Banyamin** wu.* 2 Shir 'yar hun-ne ye ʁn wu á,
 ye wu daage ur-takan à. Baks no yo Ma-t̄o Shir
 zee, mosse ʁn **Ereja** ne à, b̄o wu heete cetente-
 se ʁn **Isra**-ne be-de Shir à, wu zee, 3 "Yawe, ye
 hoomsute yan-Rwor ʁn Ma-ut ru. Ye wurumse
hana-o ru. Me wu cot kuse, komo ye r̄o me o-
 hoob ye hoot."† 4 ¿Yan go ʁn shas-o Shir shasu
 wu? Wu shaks wu zee, "Um essute hi ʁn de hun-
 ne dugu-ʁs ta'oor [7,000] ye yage kwukte ʁn ka
 shir-o wa-ur-jin **Ba'ar** á."‡ 5 Ko m-moka kaane
 r̄o. Hun-ne kuks ye Shir daage remen yar-mo ʁn

§ **B̄or-ʁs ʁp:19** 10:19 Hyen komo: Kara 32:21. * **B̄or-ʁs ʁp:20**
 10:20 Hyen komo: Isha 65:1 (ʁt-Girik). † **B̄or-ʁs ʁp:21** 10:21
 Hyen komo: Isha 65:2 (ʁt-Girik). * **B̄or-ʁs ʁp o-gaan:1** 11:1
 Hyen komo: Piri 3:5. † **B̄or-ʁs ʁp o-gaan:3** 11:3 Hyen komo:
 1Gwm 19:10,14. ‡ **B̄or-ʁs ʁp o-gaan:4** 11:4 Hyen komo: 1Gwm
 19:18.

wu à. ⁶ Ka daag-mo Shir daage à remen yar-mo un wu o, yanze remen senge-mo ye nome á. A ro zeege kaane á, yar-mo Shir roa warag kashi m-yar á.

⁷ ¿Yan yo ka ne? Hun-ne ye o-**Isra** u kume yo ye o-hoob á. Ye a daage be-de un ye à, ye kume yo ye ro o-hoob à. Amba ye kuse à, ye peneg ur-cikt. Kaane to ro, hun-ne ye o-**Isra** ye hok ur-she'et tete un Shir ne. Amba ye kum á, ko de nomte à, ye hok un hur-ur gaan. Ye ken hun-ne ye hiin, Shir ya'ag ye ur-ho, ka ye Shir daage à. Amba ye kuse à, ye peneg ur-cikt. ⁸ Bo to ro gense un Ma-to Shir à: Unze

“Shir muute ye raag-ne un koob-de m-nap ne.

Wu ya'ag ye yish amba ye m-hyan á,
 ut-to ne to m-hoge, ye m-hoge á,
 kaane ha co har ca.”§

⁹ Komo **Dawuda** zeeru,

“Yage biki-to un ye waktute ye ceeb, ur-teeb ne.

Yage ye nomot ut-pukre,

to he ye m-hante un swo ur-koob à.

¹⁰ Yage yish-ye un ye rimit,

ye senge komo swo ur-koob deen ba m-ta.”*

Ye ro Yahuda-ne á yea kum gwu

¹¹ Me o-cot ne har m-moka. Bo **Isra**-ne pukse à, ¿ye un he he-de o-caks? Ay! Yea hoks m-ine. Remen **ba'as-to** un **Isra**-ne, o hante gwu woot

§ **Bor-ʉs op o-gaan:8** 11:8 Hyen komo: Kara 29:4; Isha 29:10.

* **Bor-ʉs op o-gaan:10** 11:9-10 Hyen komo: Bong 69:22-23 (ut-Girik).

be-de un ye ro **Yahuda**-ne á, remen a ru'ut **Isra**-ne hōge un shoob-de un ye. ¹² Ba'as-de un **Isra**-ne hantute caari-o o-kwum hono o-dak. Komo koob-de o-dorotte de un ye hantute o-kwum be-de un ye ro **Isra**-ne á. Ur-kom, da-o **Isra**-ne shere be-de Shir, myet-m na a she'et be-ur gaan remen a nomot o-zak un caari-o kwum-o Shir.

¹³ Me ut-ma un no ne m-moka no ye ro **Yahuda**-ne á. Ko yan-tom wu un be-de ye ro **Yahuda**-ne á, man nom m-gwon un senge-m re.

¹⁴ N-me un kaane, hun-ne ye un baag-o re **Isra**-ne he m-hoge ur-shoob, un kaane man hoks gu un ye ken ye. ¹⁵ Da-o a jore ye à, cow-o tiksuru a hongsuru hun-ne un Shir ne. Da-o a he ye mgoks à, a nom o ka sa o zee margan-ne muunte un hogg ne! ¹⁶ Urege a huste rwop-ur gaan-de un hyo be-de un jir-de un hyo, a sekuru Shir, de waraguru ba m-kukop. Myet o ka ka jir-de waragte ba m-kukop. Kang-o gaan, urege a **seket**e Shir geer-yo o-'yo, yo waragte ba m-kukop. Myet un jet-se un ka 'yo-yo ne waragte ba m-kukop.

¹⁷ A kupuru se ken jet-se un 'yo-se o-**zetun** se a m-go à, a dekuru jet-yo un 'yo-yo o-**zetun** yo okot, a geeru se ut-ge. No ye ro **Yahuda**-ne á, sa o zee 'yo-se o-**zetun** se o-kot no ro, no a mosse ur-wun ne, **Yahuda**-ne, ye no kume kwum-o Shir remen ye. ¹⁸ Remen kaane, taase no nom mgwon un ka jet-se a kupre à. Urege ne no mgwon, no baks unze, ka 'wun-de de muut ur-beeb be-ur no á, amba no ro muut ur-beeb be-de ur-wun.

¹⁹ Amba noa hoks m-zee, “Shir un kupur ka

jet-se se un **Yahuda**-ne se remen wu dapansutu te ur-'wun ne." ²⁰ Nip-o, amba remen koob-de m-sher un **Yahuda**-ne o rwo'e Shir kupurte se un ka 'wun-de, no komo remen m-sher o no kumte ur-keer no hette m-she'et un ka 'wun-de. Remen kaane, no nom m-gwon a, amba un sugede un kaane hoge o-gyer. ²¹ Urege Shir wu yage **Yahuda**-ne ye ro takan-de us-jet a, no ma wua yagu no a.

²² Kaane Shir a hoks m-kute was-mo un wu, un ryaab-se un wu ne. Wu kutute ye nome **ur-ba'as** a ryaab-se un wu, amba wu ya'uru wo yar-mo un wu. Amba se o gokste kom-ut yoor. Urege wo goks kom-ut yoor a, wo ma a kups wo un ka 'wun-de. ²³ Urege **Isra**-ne ye senge un koob-de m-sher mo un ye a, a mosse ye un ka 'wun-de ne, remen Shir a hoks ye m-muut un ka 'wun-de. ²⁴ No ye **Yahuda**-ne a, ya no ro sa o zee 'yo-yo o-**zetun** yo o-kot yo a kupsune, Shir gege yo ut-ge un 'yo-yo o-**zetun** ne yo a go'e a. **Yahuda**-ne ye ro sha-mo un 'yo-yo a go ye a, Shir a su ur-koob un muut un jet-se Shir ro kupste un 'wun-de un se a.

*Shir ro un hoge un 'won-de
un hun-ne kap*

²⁵ Or re ne, um conog no nep ka ka rii-yo ro wukusse a. Taase no warag yan-uku-cin. Cikt-de ur-hur korog be-de un **Isra**-ne har myet moorto un ye ro **Yahuda**-ne a, yea kum m-cow be-de Shir. ²⁶ Kaane a he m-gu un **Isra**-ne myet. Bo Ma-to Shir zee a:

“Wan-gwʉ rɔɔn rwʉʉn-mɔ o-Urusharima,†
wʉ dostɛ kɔɔb-de o-dɔrɔtɛ be-de ʉn baag-o
Yakubu.‡

27 O ka ɔ rɔ swɔr nu-o re ʉn ye ne,
da-o ʉm he soks **ba'as-de** ʉn ye à.”§

28 **Yahuda**-ṅe rɔ ʉr-hwʉ'ʉs ʉn Shir ṅe remen
Ma-tɔ m-Rerem tɔ ye ginɛ à, myet remen rɛrɛm-
m nɔ mɔ. Amba remen Shir dak ye, hun-ṅe ye
wʉ rɔ m-was à. Wʉ ʉn nɔm kaane remen ya-
n-ga-ye, ye ʉn ye. 29 A nepstɛ Shir sɛngʉtɛ m-
was ʉn ye ṅe remen wʉ rɔ ʉn rumus ʉn yar-mɔ
wʉ á, kɔ ṅe tɔ-ʉt ke wʉ hun-ṅe ye wʉ daage à.
30 N-ga nɔ ye rɔ **Yahuda**-ṅe á, nɔ yan-kɔɔb-de o-
dɔrɔtɛ ɔ Shir ye; amba m-mɔka, nɔ kumug 'wɔn-
de Shir remen kɔɔb-de o-dɔrɔtɛ ɔ ʉn **Yahuda**-
ṅe. 31 M-mɔka **Yahuda**-ṅe ʉn cen ye, ye waragte
yan-kɔɔb-de o-dɔrɔtɛ ɔ Shir, remen ye kumut ʉr-
'wɔn ʉn 'wɔn-de Shir rɔ nɔ m-kutɛ à. 32 Shir
muutɛ hun-ṅe myet sa o zee ye rɔ ke'o à remen
kɔɔb-de o-dɔrɔtɛ. Wʉ ʉn nɔm kaane remen wʉ
kututɛ hun-ṅe kap 'wɔn-de ʉn wʉ.

ʉr-bɔngɔn be-de Shir

33 Nip-o duw-de ʉn weɛr-se Shir
ʉn nap-se ʉn wʉ ṅe rɔtt ʉr-ma á,
piish ʉt-ma tɔ ʉn wʉ argʉtɛ m-cit.
Rii-yo wʉ rɔ m-nom à pestɛ nap-se ʉn net.*

34 Bɔ Ma-tɔ Shir zee à:
“¿Wan wʉ nape hur-ʉr Yawe?

† **Bɔr-ʉs ɔp o-gaan:26** 11:26 ʉt-Girik: o-Sihiyona. ‡ **Bɔr-ʉs ɔp o-gaan:26** 11:26 Hyen komo: Isha 59:20-21 (ʉt-Girik). § **Bɔr-ʉs ɔp o-gaan:27** 11:27 Hyen komo: Isha 27:9 (ʉt-Girik); Irimi 31:33-34. * **Bɔr-ʉs ɔp o-gaan:33** 11:33 Hyen komo: Isha 55:8.

¿Wa rɔ̄ nay ʊn wʊ, wʊ cɛtɛ wʊ m-heetɛ ʊt-ma?"†

35 "Yatt-wʊ takɛ m-'ya ʊn Shir yo ken rii-yo
ka yo wʊ wɛtɛ m-kum be-de Shir á.

Remen kaanɛ, yatt-wʊ he m-gaktɛ ʊn Shir
wʊ topɔtɛ wʊ yo ken rii-yo á."‡

36 Remen seps-mɔ̄ ʊn wʊ, wʊ nomɛ kɔ̄ yo ke rii-
yo.

Komo kɔ̄ yo ke rii-yo rɔ̄ ʊn kom-tɔ̄ ʊn wʊ,
komo remen wʊ.

Yagɛ seps-mɔ̄ waragtɛ be-de Shir ba m-ta, **amin.**§

Bɔr-ʊs op ʊs-ʊoor

She'et-de m-hoog ʊn sɛngɛ-mɔ̄ Shir

1 Remen kaanɛ, ɔr re nɛ, mɛ nɔ̄ ʊs-kɔ̄n remen
ka 'wɔ̄n-de Shir de, ya'as nɔ̄ wʊr-ʊt nɔ̄ ʊt-**seke**, tɔ̄
rɔ̄ tɔ̄ ʊn hoog à, tɔ̄ ʊn ba m-kʊkɔp, tɔ̄ Shir cɔ̄nɛ
à. Kaanɛ rɔ̄ cɔw-yo o-nip yo nɔ̄ hettɛ m-sɛkɛmɛ
ʊn Shir à. 2 Nɔ̄ dɔrɛ ma-tɔ̄ ʊn hun-nɛ yɛ m-mɔka
yɛ ʊn barag-se ʊn yɛ nɛ á. Amba yagu nɔ̄ Shir
muutu nɔ̄ yo wʊ cɔ̄nɛ à, wʊ 'ye nɔ̄ hur-ʊr pʊ-de.
Ka da-de nɔ̄ he m-**nap** ʊn yo Shir cɔ̄nɛ à, rii-yo
ʊr-bon, yo Shir cɔ̄nɛ à ʊn yɔ̄ rɔ̄ shiishɛ cas cas à.

3 Remen yar-mɔ̄ Shir nomʊ mɛ à, myet-m nɔ̄,
mɛ nɔ̄ ʊn nak ʊt-tɔ̄, nɔ̄ woot hi ʊn nɔ̄ ʊn be-de
nɔ̄ wɔ̄ á. Amba muut nɔ̄ ʊr-hi ʊn bɔ̄ nɔ̄ ʊn gwɔt
ʊn hi ʊn nɔ̄ à, kɔ̄ wʊ ke gʊt hi ʊn de ʊn wʊ ʊn
bɛɛb-de ʊn sher-mɔ̄ Shir ya'e wʊ à. 4 Dɔk-ʊt rɔ̄
kɔ̄n deen ʊn wʊr-o gaan, komo kɔ̄ de ke dɔk-de

† **Bɔr-ʊs op o-gaan:34** 11:34 Hyen komo: Isha 40:13 (ʊt-Girik).

‡ **Bɔr-ʊs op o-gaan:35** 11:35 Hyen komo: Ayub 41:11.

§ **Bɔr-ʊs op o-gaan:36** 11:36 Hyen komo: 1Kor 8:6.

ʉn senge-mo ʉn de ne ʉn hon. ⁵ Ko de atte ʉt-moor ne à, na dok-to ʉn wur-o o-gaan to n-me ʉn **Kiristi**, ko de ke dok-de komo gaan-to de ro ʉn or ʉn de ne.* ⁶ Remen kaane, depete a nom m-senge ʉn yar-mo Shir ya'u na à, go-ʉs-go, hond hond ʉn gon ka yar-mo ne mo Shir ya'a na à. Urege yar-m ru rwor ʉn Ma-to Shir to, o rur Ma-to Shir bo ʉn sher-m ru. ⁷ Urege yar-m ru mo m-guw mo, o nom m-guw. Urege mo ʉr-yoos mo, o yoos ʉr-yoos. ⁸ Urege yar-m ru mo ʉn do ʉn hun-ne jaab-o ʉt-men mo, o warag yan-do'e ʉn hun-ne jaab-o ʉt-men. Urege ne yar-m ru mo ʉn 'ya ʉn hun-ne ʉs-rem mo, remen koob-de ʉn ye o, o nom kaane hur-ʉr gaan. Urege mo ʉt-gwomo mo, o nom to hur-ʉr gaan. Urege mo ʉn hyan ʉr-'won mo, o nom kaane ʉn men-ʉt pus-to.†

Bɔ a he nap ʉn yan-dor-ye o-nip à

⁹ Was no ʉn or no ne o-nip. No ginim myet rii yo-yo, amba bop no rii-yo ro ʉr-bon ne à kom-ʉt yoor. ¹⁰ Was no ʉn or no ne sa o zee yan-hur-o gaan, no hyen ye ken jiiшту no. ¹¹ Taase no taage m-senge á, amba muut no ʉr-hi be-de ʉn guw-mo Wan-Koyan. ¹² Nom no o-zak bo no m-rwo ʉr-hur à. 'Mo no ʉr-hur ʉn koob ʉn no. No senge ʉs-kon koyanda. ¹³ Wong no yo notte à ʉn hun-ne ye Shir ne ye ro o-hoob à. No senge barke ʉn hamat-ne hur-ʉr gaan.

¹⁴ Ye ro no ʉn ya-ʉr-koob à, hu ʉn no ye nu-o ʉr-bon. Taase no hu ye nu yo-o.‡ ¹⁵ Nom no o-zak

* **Bɔr-ʉs op ʉs-ʉoor:5** 12:4-5 Hyen komo: 1Kor 12:12.

† **Bɔr-ʉs op ʉs-ʉoor:8** 12:6-8 Hyen komo: 1Kor 12:4-11.

‡ **Bɔr-ʉs op ʉs-ʉoor:14** 12:14 Hyen komo: Mati 5:44; Ruka 6:28.

ʊn ʊe rɔ o-zak ne à, 'wɔn nɔ ʊn ʊe rɔ ʊs-'wɔn ne à. ¹⁶ She'et nɔ ba ʊt-ween ʊn ɔr nɔ ne ne. Nɔ nɔm m-gwɔn á, amba nɔm nɔ ʊr-nay ʊn ʊe a wase ne á. Taase nɔ hyen nɔ zee nɔ nepste koyan kap. §

¹⁷ ʊrege wʊ ken wʊ nomote nɔ mɛn-ʊt jaas-to, nɔ muute wʊ mɛn-ʊt jaas-to á. Senge nɔ nom yo hun-ne he m-hyan so-yo à. ¹⁸ Nɔm nɔ yo nɔ he m-hoks à, nɔ she'et ba ʊt-ween ʊn kowan ne. ¹⁹ Nɔ top yo ɔr nɔ ne nomu nɔ á, amba yagu nɔ Shir topotu nɔ ʊn ryaab-se ʊn wʊ. Me ʊn zee kaane remen gense to rɔ ʊn Takurda-ɔ Shir ʊnze, "Me wʊ Yawe, man tope ko wʊ ke hond hond bo ʊn rii-yo wʊ nome à."*

²⁰ Ma-to Shir dooru m-zee,

"ʊrege wan-yage-ʊt ru rɔ ʊn mer, 'ya wʊ rii-yo m-re.

Wʊ rɔ m-hoge o-**swoot**, 'ya wʊ m-ho wʊ su. Wɔ nome kaane waragte sa o zee wɔ ʊn karakse ʊn eng-to o-ra ʊn hi-de ʊn wʊ.

ʊn ka cow-yo, wɔa ru wʊ hoge m-'e remen wʊ yagute wɔ."†

²¹ Nɔ yage rem-ʊs yɔ-se re ʊr-ho be-ʊr nɔ á, amba re nɔ ʊr-ho ʊn rem-ʊs yɔ-se be-de ʊn nɔm ʊn rii so-yo.

Bɔr-ʊs op ʊs-tet

Nome ʊt-gwomo o-dorotte

§ **Bɔr-ʊs op ʊs-ʊoor:16** 12:16 Hyen komo: Swoo 3:7. * **Bɔr-ʊs op ʊs-ʊoor:19** 12:19 Hyen komo: Kara 32:35. † **Bɔr-ʊs op ʊs-ʊoor:20** 12:20 Hyen komo: Swoo 25:21-22 (ʊt-Girik).

¹ A gaktute kɔ wu ke wu nome ye ro ut-gwomo à o-dorotte. Yatt-wu he re ut-gwomo á, se wu Shir daage à. Komo myet ye ro ut-gwomo à, Shir ye sagbu ye. ² Remen kaane, myet wu nome koob-de o-dorotte o un ye ro ut-gwomo à, wu nomog koob-de o-dorotte o ka un yo Shir shere ne à. Ye ro m-nom kaane à, yea egne hi un de un ye caari-o un piish ut-ma. ³ Be-de un ye ro m-nom un un rii so-yo ne à, ye m-hoge gyer-o un gwomo-ne á, se de ka hun-ne ye ro un m-nom un rii 'yo-yo à. ¿O conog o dos gyer-o un ko-Gwomo? Nom rii-yo ur-bon, wu bomuru wo. ⁴ Wu bomuru wo remen wu ko-guw-wu Shir wu rem ru. Amba urege wo ko-yan-men-ut jaas-to wu, woa hoge o-gyer, remen hwaa-o ka ko-gwomo-wu ro o-magay ne ut-kom á. Wu ko-guw-wu Shir wu, komo be-de un wu Shir ro m-rwunte un ryaab-se wu remen yan-men-ut jaas-to. ⁵ Remen kaane a gaktute no nome gwomo-ne o-dorotte. Yanze remen no possute ryaab-se Shir cot á, amba taase hur un no kapste no.

⁶ O rwo'e notte un top un tar, remen ye ro ut-gwomo à, guw-ne ye Shir ye. Ye ro un ya'as un da-o un ye myet remen senge-mo ut-gwomo. ⁷ Top no yo a no n-dor à. Top no tar o depe à. Urege ne o un saw-ut no o, top no. Hogu no gyer-o un wu depe a hoge gyer-o un wu à. No 'ye m-sek be-de un wu depe a 'ye wu m-sek à.*

Senge-mo depe a nome or na à

* **Bɔr-us op us-tet:7** 13:6-7 Hyen komo: Mati 22:21; Mark 12:17; Ruka 20:25.

⁸ Taase net doru nɔ ʊr-moog á. Se de ka yo a gaktu nɔ m-nom à, yo rɔ nɔ was ʊn ɔr nɔ ne ne. Me ʊn zee kaane remen wu rɔ m-was ʊn ɔr ʊn wu ne à, wu nomog o ká dorotte o-**karamsa**.
⁹ Ka **karamsa**-to zeeḡ, “Nɔ jar nɔ hoob ne'a-wu ʊn net á. Nɔ jar nɔ ho net á. Nɔ jar nɔ hiw ʊr-hyow á. Nɔ jar nɔ nom shoob-de rii-yo ʊn net á.”† ʊn myet **karamsa**-to atte à, a ʊn kum to m-shoos n-me ʊn ka ma-to zee, “Was ɔr ru ʊntun hi ʊn du à.”‡
¹⁰ Ureḡe wɔ m-was ʊn net ne, wɔa nome wu rii 'yo-yo á. Waragte o ka, wɔ m-was ʊn ɔr ru ne, o shooste yo o-**karamsa** zee à.

Hɔ-de Kiristi he m-muun à

¹¹ Da-o **Kiristi** he m-haan remen wu gokstú na à, o wosonte yow yow arge ʊn da-o a takne m-sheer à. Remen kaane, muut nɔ ʊr-hi be-de yo he m-kor ʊn bɔ nɔ she'et à. O nɔ hette ine m-rew à.
¹² Tet-m rɔ ʊn ma-to m-ta, ish rɔ ʊn ma-to m-gas. Remen kaane, a yagu nɔ senge-mo o-comb. Amba she'et nɔ hond hond ʊn cecas-mo Shir remen kaane nɔ hette kwange **ko-Gwomo-wu ʊn ya-ut-kot**.
¹³ A she'et nɔ she'et-de ʊr-bon bɔ hun-ne rɔ m-she'et da-o m-cecar à. Taase nɔ he'ebe ʊn karge de ya-m-swɔ á, kɔ de ya-o-ás á, kɔ ya-m-dum, ʊr-shoob ne á.
¹⁴ Amba 'ya nɔ Wan-Koyan Yeso **Kiristi** ʊr-be wu woonté yow yow ʊn nɔ ne sa o zee saw-to nɔ m-cop à. Taase nɔ 'ye gop-de ma-hun ʊr-hek.

† **Bor-ʊs op ʊs-tet:9** 13:9 Hyen komo: Rwu 20:13-15,17; Kara 5:17-19,21. ‡ **Bor-ʊs op ʊs-tet:9** 13:9 Hyen komo: Rewi 19:18.

Bɔr-ʊs op ʊs-nass

Nɔ piishe ɔr nɔ ʊt-ma á

¹ Gɔks nɔ yan-dor ye sher-mɔ ʊn ye rotte ʊr-beeb á. Nɔ jar ma-tɔ sunu nɔ ʊrege barag-se ʊn ye nomog ʊn hon ʊn se ma nɔ ne á. ² Sha-mɔ ka, ʊn raag-o gaan, wu ken ko-wan-dor-wu rɔ m-hyan, wua hoks m-re ʊn kɔ yo ke rii-yo m-re yo. Q ken raag-o komo ko-wan-dor-wu rotte m-sher ʊn hur-ʊr gaan be-de ʊn rem-se Shir cone á, rɔ m-hyan Shir weneg na m-ti m-ap. ³ Wu rɔ m-hoks m-re ʊn kɔ yo ke rii-yo m-re yo à, mosse m-ap ne, taase wu muut wu a hoks m-re á hwaa. Komo wu rɔ m-hoks m-re ʊn kɔ yo ke rii-yo m-re yo á, taase wu piishe wu rɔ m-hoks m-re à ʊt-ma, remen Shir gokste wu. ⁴ ¿Wɔ rɔ wa ne o piishite wan-guw-mɔ ʊn wu ken wu ʊt-ma? Kɔ wu nomog kashi m-senge be-de Shir, kɔ wu nom á tɔ ma ʊn ko-ya-o-hur tɔ ka wu piishite wu ʊt-ma. Wua hoks m-es, Wan-Koyan 'ye wu ʊr-hɔ.

⁵ Mɔ ken sha-mɔ mɔ ka, wu ken wu rɔ m-hyan ʊn de ken hɔ-de ʊr-bon ne arge de ken hɔ-de. ʊn hyan ɔ ʊn wu ken wu ne ʊt-hɔ myet gaan tɔ. Kɔ wu ke wu sher ʊn yo rɔ ʊn hur-de ʊn wu à. Nom nɔ kaane ba ʊn piishe ye ken ʊt-ma. ⁶ Ye rɔ m-zee de ken hɔ-de jiishte de ken à, ye rɔ m-nom kaane ye ye'et Wan-Koyan m-sek. Ye rɔ m-re ʊn koyan à, rɔ m-nom kaane ye ye'et Wan-Koyan m-sek, remen ye ʊr-bongon de Shir ʊn ka rii-tɔ m-re tɔ. Ye rɔ m-re ʊn koyan á, rɔ m-nom kaane ye

ye'et Wan-Koyan m-sek, ye rø komo un bongon-de Shir.* 7 Yanze remen hi un na cot a rotte m-hoog á, komo yanze remen morya-o un hi un na cot a rotte m-mar á. 8 Urege a m-hoog ne, a un nom mo remen a ye'et Wan-Koyan m-sek. Urege ne mar-mo, a mer remen a ye'et Wan-Koyan m-sek. Remen kaane, ko a un hoog ne, ko ba un hoog, na ye ma Wan-Koyan ye.

9 **Kiristi** marag, wu ine komo un hoog ne remen wu waragté Wan-Koyan be-de un ye rø margan-ñe à un ye rø un hoog ne à. 10 No piishe net ut-ma á. No komo, taase ko wan-gaan be-ur no, wu rø m-ti m-ap á, wu piishe or un wu ut-ma wu rø un ti m-ap à. Remen myet-m na a es be-de Shir wu he na m-piishe ut-ma à.† 11 Ma-to Shir zeeg:

“Me rø Yawe, um tonte,
ko se ke rwun-se a kwukt be un de,
ko de ke rem-de, a rur un nu-o un de
unze me rø Shir.”‡

12 Cas ma-ut rø, kowan be-ur na a rure Shir rii-yo wu nome à. A yaksuru Shir piish ut-ma.

Wø rwø or ru ur-ba'as á

13 Remen kaane, bo rø Shir wu cot, wu he un piishe un kowan ut-ma à. A yagu no saburse un or na ne yan-dor. Amba hwø no hur-ut no unze noa nom rii-yo he rwø un or no ne nom **ur-ba'as** á. 14 Bo um rø wu ma Yeso Wan-Koyan à, me no m-rure un ka rem-se. Um nak un hur un de ko

* **Bõr-ús op ús-nass:6** 14:1-6 Hyen komo: Koro 2:16. † **Bõr-ús op ús-nass:10** 14:10 Hyen komo: 2Kor 5:10. ‡ **Bõr-ús op ús-nass:11** 14:11 Hyen komo: Isha 45:23 (ut-Girik).

yo ke rii-yo m-re yo, rɔ ɔr-bon ne. Amba ɔrege wu ken wu zeeg, “Me re'e ka rii-yo m-re yo, man nom rii-yo ba ɔr-bon be-de Shir.” Ba'as-de wu re'e ka rii-yo. ¹⁵ ɔrege wɔ ɔn naas ɔn hur-de ɔn wu ken wu remen rii-yo wɔ m-re à, wɔ was ɔn wu ne ɔ ka á. Taase rii-yo wɔ m-re à yo warag wɔ cow-yo ɔn saburse ɔn ɔr ru, wu **Kiristi** mare remen ɔn wu à. ¹⁶ Taase nɔ yage rii-yo nɔ o-hyan yo ɔr-bon yo à, a cept ma-ɔt yo-to to ɔn yo. ¹⁷ **Gwomo-to Shir** ba ma-to m-re m-swɔ ne to á, ma-to ɔn kashi ɔr-she'et de, ɔn gwugwu-mo ɔr-hur ne, ɔn men-ɔt pus-to ne to **Kukt-o Shir** rɔ m-'ya à. ¹⁸ Myet wu rɔ m-nome ɔn **Kiristi** m-senge ɔn ka bu-yo à, wu rɔ m-gwu'urse ɔn Shir ɔr-hur, komo hun-ne a ho'os ɔr-hur ɔn wu ne.

¹⁹ Remen kaane, a nom nɔ senge-mo ɔn rii-yo he m-hante she'et-de ɔn ba ɔt-ween à. A nom nɔ senge-mo ɔn rii-yo he m-hante ɔr na ne jaab-o ɔt-men à. ²⁰ Nɔ naas yo Shir nome remen rii-yo m-re á. A hoks m-re ɔn koyan, amba wɔ nepse rii-yo o he m-re à, yoa warag rii-yo ɔr-pukse **ur-ba'as** ne be-de ɔn wu ken yagu yo. ²¹ A jiish ɔr-bon wɔ yage ti m-ap, ɔn swɔ m-ke ne, kɔ nom ɔn yo ken rii-yo yo he m-rwo ɔn ɔr ru **ur-ba'as** à.

²² Myet bo ɔn yo sher-m ru rɔ mosse ɔn ka rem-se ne à, ess ɔn hur ɔn du cot se Shir. Ko-ya-o-zak-wu wu hur-de ɔn wu kapse wu á, mosse ɔn rem-se wu dekke ba'as-to á. ²³ Amba net-wu hur-de ɔn wu rɔ ho'ose sak ɔn yo wu rɔ m-re ne á, wu rɔ ɔn egne ɔn hi ɔn de ɔn wu o-sabre be-de Shir. Me ɔn zee kaane remen rii-yo wu rɔ m-nom à wu es be-de m-she' á. Komo myet rii-yo

eşē be-de m-sheŕ á, **ba'as-de**.

Bor-ųs op ųs-taan

*Gwu'urse ye ken ye ųr-hur
yanze hi ųn du á*

¹ Na ye rō ųr-beeb ne ųn sheŕ-m na à, depete a gu ye rotte ųr-beeb á ųn dek ųn nų-se ųn ye. Taase a nōm cōn-tō ųn hi ųn na cot á. ² Yage kōwan wų gwu'uste or ru ųn wų ųr-hur remen wų ye'et wų jaab-o ųt-mēn n-mē m-sheŕ. ³ Remen kō **Kiristi**, wų nōm cōn-tō ųr-hi á. Bō Ma-tō Shir zēē à, "Shir, reeb-tō a pyapuru wō à, mē m-hyan sa o zee mē a pyapre."* ⁴ Myet yo a gene ųn Ma-tō Shir n-ga à, a ųn gen remen tō yoosú na ųr-joose ųn dō ųn jaab-o ųt-mēn ne remen a kumut o-saktō.

⁵ Mēn kōn-se Shir wų rō m-'ya ųn 'mō ųr-hur ųn jaab-o ųt-mēn ne à, remen nō she'ettē be-ųr gaan ųn barag-ųs gaan ne, bō depe hun-ne she'et ye dōre bų-o **Kiristi** Yeso à. ⁶ Nō nome kaane, ma-ųt nō ųn barag-ųs nō ne a warag ragaan remen nō bųmūt Shir wų rō Tato-o Wan-Koyan na, Yeso **Kiristi** à.

*Ma-tō m-Rerem tō ųn Yahuda-ne ye
ųn ye rō Yahuda-ne á*

⁷ Bō **Kiristi** gōksu nō kom-ųt yoor à, gōks nō or nō ne kom-ųt yoor. Nōm nō kaane remen nō hantutē Shir m-seps. ⁸ Mē nō m-rure ųnze yo rwō'e **Kiristi** nomot m-senge be-de ųn **Yahuda-ne** à, yo rō a kututú ye nip-o ųn Ma-tō Shir.

* **Bor-ųs op ųs-taan:3** 15:3 Hyen komo: Bōng 69:9.

Komo, ʉn kɔr kaane, remen Shir shoosutú ye swooru nu-o a nome tat-ne ye ʉn ye n-ga à. ⁹ Wu ʉn haan komo remen ye rɔ **Yahuda**-ne á, remen ye ye'et Shir m-seps remen 'wɔn-de ʉn wu. Bɔ Ma-tɔ Shir zee à:

“Remen kaane, man bum wo
be-de ʉn ye rɔ **Yahuda**-ne á.

Man hu sep-tɔ ʉn bongon-de ʉn jin ʉn du.”†

¹⁰ Komo Ma-tɔ Shir dooru m-zee:

“Nom nɔ o-zak, nɔ ye rɔ **Yahuda**-ne á,
ʉn hun-ne ye Shir ne.”‡

¹¹ A dooru m-zee:

“Bom nɔ Yawe nɔ ye rɔ **Yahuda**-ne á myet,
bom nɔ wu hun-ne kap.”§

¹² Komo **Ishaya** zeeru:

“Wu ken wu a rwuun ʉn hur-o **Jesse**,
wua haan wu nom gwomo-tɔ ʉn ye rɔ
Yahuda-ne á.

Komo yea hu saktɔ-o ʉn ye be-de ʉn wu.”*

¹³ Me ʉs-kon, Shir wu rɔ 'ya o-saktɔ à, wu ye'et nɔ o-zak ʉn gwugwu-mɔ ʉr-hur ne, nɔ ye rɔ m-sher ʉn wu à. Da-o Shir nome kaane, saktɔ-o nɔ he m-bɔ'ose ʉn beeb-de ʉn **Kukt-o Shir**.

*Senge-m Burus be-de ʉn
ye rɔ Yahuda-ne á*

¹⁴ Or re ne, me ʉn hi ʉn de um nepste unze nɔ ʉn hi ʉn nɔ, nɔ shiig ʉn nom ʉn rem-se ʉr-bon, komo nɔ ʉs-nap ne deen, se bɔ'ose nɔ yoose or

† **Bɔr-ʉs op ʉs-taan:9** 15:9 Hyen komo: 2Sam 22:50; Bong 18:49. ‡ **Bɔr-ʉs op ʉs-taan:10** 15:10 Hyen komo: Kara

32:43. § **Bɔr-ʉs op ʉs-taan:11** 15:11 Hyen komo: Bong 117:1.

* **Bɔr-ʉs op ʉs-taan:12** 15:12 Hyen komo: Isha 11:10 (ʉt-Girik).

nɔ ne à. ¹⁵ Amba un ka takurda-o me un rwuntu nɔ ma-ut re cas. Un se ken rem-se, se um cone nɔ m-bakse à. Me un nom kaane remen yar-mo Shir ya'u me à. ¹⁶ Um waragte wan-senge-m **Kiristi** Yeso be-de un ye ro **Yahuda**-ne á. Me un senge-mo un kon-se Shir un bu-yo m-ko'ot un **Ma-to m-Rerem** to Shir remen ye ro **Yahuda**-ne á, ye waragte rii-yo ur-seke yo Shir he m-goks à. Yea warag ba m-kukop un bu-yo un **Kukt-o Shir**.

¹⁷ Remen kaane, man hoks nom m-gwon mosse un **Kiristi** Yeso ne un senge-mo me un nome un Shir à. ¹⁸ Man hoks nom un jaab um nomot ut-ma un yo ken rii-yo á, se de yo **Kiristi** nome be un de à. Yo ka rii-yo komo yo ro bo a hante ye ro **Yahuda**-ne á ye nomot dorutte-o Shir, un bu-yo un ma-ut re un senge-m re ne. ¹⁹ Shir un nom ka senge-mo, un beeb-de un nom ut-hyat, o-made ne, un beeb-de un **Kukt-o Shir** ne. Cir-mo un bo-o o-Urusharima um riguru ha-mo un raag-o o-Iririkum, um ko'ote **Ma-to m-Rerem** to mo un **Kiristi**, har um komog ka senge-mo kap. ²⁰ Duw-de un con-m re koyanda, mo ro, um ko'ot ka **Ma-to m-Rerem** to Shir to myet be-de hun-ne ye hoge ma-ut **Kiristi** á. Me un nom kaane, taase um me ut-ma un 'wun-de wu ken wu shere à. ²¹ Bo Ma-to Shir zee à:

“Ye a ro nomote ma-to un wu á, yea hyen.

Komo ye ro hogute ma-to un wu á, yea nep.”†

²² Yo ka yo rwo'e o-da deen a wenet me m-haan be-ur nɔ à.‡

† **Bor-ʉs op ʉs-taan:21** 15:21 Hyen komo: Isha 52:15 (ut-Girik).

‡ **Bor-ʉs op ʉs-taan:22** 15:22 Hyen komo: Roma 1:13.

*Zonge-ʉt Burus to wu heet ʉr-hamat
un bɔ-ɔ o-Roma*

²³ M-moka ʉm komoste senge-mo me m-nom à remen hun-ṅe hogussute ka **Ma-to m-Rerem** to ʉn so ʉn ka jit-ɔ ʉm ro à. Komo ʉs-hak deen ʉm ro ʉr-gop ʉm habute be-ʉr no remen ʉm hyenet no. ²⁴ M-moka me o-sakto, ʉm habute ʉr-hamat be-ʉr no. Da-ɔ me ro m-ha raag-ɔ o-Asbaniya, man dɔnd raag-o no ʉr-hamat. Me hoge rerem-mo ʉr-she'et be-ʉr no ʉn ya o-da. Me o-sakto komo, man senge m-neke mosse ʉn gwu no ne. ²⁵ Amba rii-yo ʉm habute, man hees bɔ-ɔ o-Urusharima ʉm heetute hun-ṅe ye Shir ye ro reeno à gwu. ²⁶ Ye gokse Yeso **Kiristi** ye ro ʉn raag-ɔ o-Makidoniya ʉn ye ro ʉn raag-ɔ o-Akaya ne à, hogute rerem-mo ʉn 'ya m-yar ye guut koob-ṅe be-de ʉn hun-ṅe ye Shir ye ro ʉn bɔ-ɔ o-Urusharima à. § ²⁷ Ye hogute rerem-mo m-nom ʉn kaane, ko de nomte yo ka sa o zee nu-se, ʉn hi-to ʉn ye. Remen ye ro **Yahuda-ṅe** á kumug o ma ʉn ye kwum-o n-me ʉn **Kukt-o Shir** be-de ʉn **Yahuda-ṅe**, nomog ye sa o zee ʉr-moog o ka, ye nom m-senge ʉn kwum-o ʉn ye ʉn ka bɔ-ɔ remen ye guut **Yahuda-ṅe** ʉn koob-de ʉn ye.* ²⁸ Da-ɔ me komse ka senge-mo, komo ʉm bɔbsusse ye ka hwɔr-ye a kume remen ye à, man bup cow-yo ʉn raag-ɔ o-Asbaniya. Da-ɔ me ro m-neke o-Asbaniya, ʉm hesburu, ʉm gastu no. ²⁹ ʉm nepste ʉnze me habe be-ʉr no, man wɔbe shiishe ʉn caari-ɔ o-kwum ne o ma **Kiristi**.

§ **Bɔr-ʉs op ʉs-taan:26** 15:25-26 Hyen komo: 1Kor 16:1-4.

* **Bɔr-ʉs op ʉs-taan:27** 15:27 Hyen komo: 1Kor 9:11.

³⁰ Or re ne, rem Yeso **Kiristi** Wan-Koyan na un was-mo Kukt-o ro na m-'ya ne à, hakkure no gu me no un kon-us no be-de Shir. ³¹ Kon no bo um he m-posse un kom-to un ye yage goks un Yeso à, ye ro un dak-o o-Judiya. No kon komo bo gwu-o um he m-heet o-Urusharima à, he m-warag rii-yo m-goks be-de un **yan-dor Yeso**, ye ro un ka be-de à. ³² Kaane urege Shir zeeg, man wobe be-ur no un men-ut pus-to, komo man kum ur-wuwe un no ne. ³³ Me un kon-se Shir, wu ye'et na gwugwu-mo ur-hur. Shir ro un no ne! **Amin.**

Bor-us op us-cind

Ur-gas

- ¹ Wu ken ne'a-wu robe, jin-de un wu Pibi. Um ho'oste ur-hur un wu ne. Wa-m-senge-wu be-de un **yan-dor Yeso** un bo-o o-Kakiriya.
- ² Goks no wu un jin-ur Wan-Koyan, bo depe a goks hun-ne ye Shir à. No 'ye wu myet gwu-o wu hobe be-ur no à, remen wu un hi un de un wu, wu guug hun-ne deen myet un me ne.
- ³ Gassu me no Biskira un Akira or re ne be-de un senge-m **Kiristi** Yeso.* ⁴ Ye ya'aste hi un de un ye, har un ma-to m-mar rem re. Me wu cot ro ye ur-bongon á, myet un **yan-dor Yeso** ne, ye ro **Yahuda**-ne á.
- ⁵ Gas no **yan-dor Yeso** ye ro ur-morog un hur-o un ye à.
- Gas no nay re Apanitus, wu ba'e goks un **Kiristi** un raag-o un dak-o o-Asiya.

* **Bor-us op us-cind:3** 16:3 Hyen komo: Seng 18:2.

- 6 Gas nɔ **Meri** wu nɔmɛ m-senge deen rem nɔ à.
- 7 Gas nɔ Andaronikus un Yuniya, ye **Yahuda**-ne ye bɔ um rɔ à, ye ro ke'o un mɛ ne à. Yandor Yeso rɔ ye m-'ya ʉt-gos deen, a nepstu ye be-de un **yan-Tom Yeso**, ye ba'ag mɛ goks un **Kiristi**.
- 8 Gassu mɛ nɔ nay re Ampiriyatus, wu mɛ m-was n-mɛ un Wan-Koyan à.
- 9 Gas nɔ Urbanus or na wu rɔ un senge-m **Kiristi** à, un or re ne Sitakis.
- 10 Gas nɔ Apiris, kashi un ko-guw-wu **Kiristi** hose ur-hur be-de un wu à.
Gas nɔ Aristoburus un yan-hur o un wu ne.
- 11 Gas nɔ Hirudiyen or re ko-**Yahuda**.
Nɔ gas ye gokse Wan-Koyan un hur-o Narkisus à.
- 12 Gas nɔ Tirayipina un Tirayipusa ne. Ka ne'a-ne ye, ye rɔ un senge-m Wan-Koyan à.
Nɔ gas ka ne'a-wu Porosi, or re be-de m-senge, wu mɛ m-was un wu ne à. Wu nomog m-senge deen mo un Wan-Koyan.
- 13 Gas nɔ Rupus, wu Wan-Koyan daage be-de un wu à. Komo nɔ gas inu un wu, wu deku mɛ sa o zee wà un wu à.†
- 14 Gas nɔ Asinikiritus, un Pirigona, un Hermes, un Paturubas, un Haramasa un or un na ne ye rɔ be-ur gaan à.
- 15 Gas nɔ Pikorogus, un Juriya ne ne'a, un Niriyus ne un heno un wu ne wan-ne'a, un Orimpas ne un myet o un ye gokse Yeso ne ye rɔ kanɛ à.

† **Bor-ʉs op ʉs-cind:13** 16:13 Hyen komo: Mark 15:21.

16 Gas nɔ ɔr nɔ nɛ m-was nɛ.
Myet yan-dor **Kiristi** rɔ nɔ m-gas.

Burus nak ya-o-Roma ʉt-to

17 Ɔr re nɛ, ʉm ɔnɔg m-nek nɔ ʉt-to ʉn ye he nɔ hantɛ m-koos nɛ à. Nɔm nɔ ja ʉn ye rɔ nɔ m-rwɔ ʉt-pukse nɛ à, ye rɔ komo ʉt-yage ʉn yoos-de nɔ kume nɛ à. 18 Ye rɔ m-nɔm ʉn ka rem-se à, senge-m **Kiristi** Wan-Koyan ye rɔ m-nɔm á, amba gɔp-de ʉn wur-to ʉn ye. ʉn bu-yo ʉn rerem-mɔ nu-o ʉn ye, ʉn bɔngon-de ʉt-bɔ ne, ye rɔ ʉn raks ʉn ye ke'e ye ʉt-to à. Ye rɔ ye ʉn ke'e ʉt-to à, yan-barag-se ʉn yakar se. 19 Hun-ne myet hogute bɔ nɔ o-dorotte ʉn ka **Ma-to m-Rerem** to à. Me o-zak rem nɔ remen kaane. Amba ʉm ɔnɔg nɔ warag ya-ʉs-weer ʉn rii-yo rɔ ʉr-bon nɛ à. Nɔ warag komo yan-koob-de **ʉr-ba'as** ʉn myet yo rɔ rii yo-yo à.

20 Shir wan-'ya ʉn gwugwu-mɔ ʉr-hur wɔa kaps **ko-Gwomo-wu ʉn ya-ʉt-kot**. Wu 'ye nɔ ʉr-beeb de jiishe wɔ à, ba m-jime. Yar-m Yešo Wan-Koyan rɔ ʉn nɔ nɛ!

21 **Timoti** ɔr re be-de m-senge rɔ nɔ m-gas. Kaane komo Rushiyos, ʉn Jason nɛ, ʉn Sosipata nɛ rɔ nɔ m-gas, myet-mɔ ʉn ye ɔr re ʉn **Yahuda**-ne ye.‡

22 Me Tertiyus, wɔ gene Burus ka takurda-o à, me nɔ ʉr-gas ye ma Wan-Koyan.

23 Gayas rɔ nɔ m-gas. Wu barkutu me ʉn hur-o ʉn wɔ, komo **yan-dor Yešo** rɔ ʉr-morog ʉn hur-o ʉn wɔ.

‡ **Bɔr-ʉs op ʉs-cind:21** 16:21 Hyen komo: Seng 16:1.

Erastus, wan-ess-de ʉn hwɔr ʉn kà bɔ-o, ʉn ɔr na Kwartus ne rɔ nɔ m-gas. §

²⁴ Yar-m Wan-Koyan na Yeso **Kiristi** rɔ ʉn nɔ ne kap! **Amin.***

Ur-bongon be-de Shir

²⁵ Yage a ye'et Shir m-seps! Wu rɔ ʉr-beeb ne de nɔ hette m-es eso n-te m-she à, remen ka **Ma-to m-Rerem** tɔ me m-ko'ot à, tɔ ma Yeso **Kiristi**. Ka **Ma-to m-Rerem** tɔ a ʉn wuke tɔ cin n-ga.

²⁶ Amba m-moka a rwuntutu tɔ cas ʉn bu-yo ʉn gen-mo ʉn **yan-Rwor ʉn Ma-to Shir**. Bɔ Shir ba m-ta ko'ote à, komo a rwuntutu tɔ cas be-de ʉn hun-ne kap, remen ye rɔ **Yahuda**-ne á ye goksté Yeso, komo ye nom o-dorotte. ²⁷ Shir wu rɔ wa-ʉs-nap-wu ʉn hon-de ʉn wu. A seps nɔ wu ba m-ta ʉn bu-o Yeso **Kiristi!** **Amin.**

§ **Bɔr-ʉs ɔp ʉs-cind:23** 16:23 Hyen komo: Seng 19:29; 1Kor 1:14; 2Tim 4:20. * **Bɔr-ʉs ɔp ʉs-cind:24** 16:24 Deɛn be-de ʉn takurda-ʉt ut a gen ka ci-yo á.

ut-Hun New Testament

Hun-Saare: ut-Hun New Testament New Testament

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hun-Saare

Contributor: WBT Central Zone

© 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc. in cooperation with the Ut-Hun Bible Translation Project All rights reserved. The New Testament in ut-Hun (Eastern Dukawa)

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

4b40cd80-7cb8-5d3d-8563-557f030f99d7